

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Izhaja ob 4. zjutraj.
 Stane mesečno Din 45.—; za ino-
 semstvo Din 40.— neobvezno.
 Oglaš po tarifu.
Uredništvo:
 Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
 šte. 16/1. — Telefon šte. 72.
 Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
 Kraljevi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
 ulica št. 54. — Telefon št. 35.
 Inzeratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
 nova ulica št. 4. — Telefon št. 35.
 Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
 št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,
 Račun pri pošt. čim. zavodu: Ljub-
 ljana št. 11.842. — Praha číslo 78.180.
 Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 4. maja.

Včerašnji občni zbor SKS je načelo-
 ma sklenil, da stranka gospoda Pucelja
 preneha biti samostojna. Njeni pristaši
 se pridružijo Prepeluhovi radičevski
 stranki. Izbran je bil veččlanski odbor,
 s nalogo, da prevede likvidacijo SKS
 ter formacijo enotne radičevske fronte
 v Sloveniji.

Star pregovor pravi, da večje ribe
 kro manjše. Radičeva stranka je dobila
 pri zadnjih skupščinskih volitvah 59
 mandatov. SKS pa samo enega. V
 Sloveniji so dobili radičevci 20.000 gla-
 gov. gospod Pucelj okoli 12.000. Čisto
 naravno je, da mora gosp. Pucelj s svoji-
 mi pristaši k Radiču, ne pa radičevci
 k gosp. Pucelju. Ker imajo radičevci v
 Sloveniji tri mandate, gosp. Pucelj pa
 je sam, je naravno, da postane dejanski
 lokalni voditelj «kmetijske demokracije»
 v Sloveniji radičevec gosp. Kelemina.
 vrhovni šef pa Stipa Radič v Zagrebu.
 Tako pridejo slovenski samostojni
 kmetije iz svob. stranke v plemensko in
 separatistično stranko hrvatskih podo-
 želnih magnatov in zagrebških židov.
 Danes razviti sicer še ni tako daleč,
 ampak glede na včerajšnji sklep občne-
 ga zbora SKS je le vprašanje časa, kdaj
 razmere tako daleč dozore. Gosp. Pu-
 celji se bo sicer prizadeval, da z zgo-
 vornostjo in demagogijo kolikor mogoče
 dolgo prikrije pravi cilj svoje najno-
 vejšje politike, vendar pa to ne more iz-
 premeniti končnega efekta.

Ljubljansko vodstvo SKS utemeljuje
 potrebo enotne fronte z radičevci z
 namestno združitve kmetijskih strank v
 svrhu, da one vzamejo v naši državi
 vlado v roke. Sam gosp. Pre-... pa
 je v zadnji svoji številki «Slov. Repub-
 likanca» čisto odkrito in jasno povedal,
 da vodi radičevska politika v osnove
 «protisrbjanskega» bloka, v katerem
 naj bi bil gosp. Radič jedro, gosp. Pu-
 celji pa privesek. Ne gre torej za kmet-
 ske interese, marveč za plemensko in
 separatistično interese; gre za bol radič-
 evskega in židovskega Zagreba proti
 unitarističnemu Beogradu, namram ka-
 teremu naj bi slovenski samostojni št.
 «slaninski Hrvat» pojačevali Radič-
 evno bojno silo.

Pot, ki jo je sedaj ubral gosp. Pucelj,
 so pomerili že klerikalci. Ocitganjeni od
 radičevcev bi radi krenili drugim. Po
 bridkih razočaranjih so izpregledali, da
 so bili Radiču le pripraga, ki je običaj-
 na v cestnem jarku. Čim je radičevstvo
 dobilo nekoliko samozavesti, da lahko
 samo nadaljuje svojo pot. Isto se je
 prej že dogodilo tudi dr. Novačanu; in
 gosp. Prepeluh, ki očitno še nima do-
 volji krepke lekcije od Radiča, sam do-
 volje več, kaj znači biti ob Radičevi oi-
 ni.

Ne osporavamo možnosti, da se kdaj-
 koli razpletejo politične razmere tako,
 da bodo z uspehom sodelovale tudi ne-
 hrvatske napredne stranke z Radičevi-
 mi potomci. A to vsekakor leži še v na-
 ročni dalje bodočnosti. In še takrat bo
 morala biti podlaga za tako kooperacijo
 (ne fuzijo!) novsem druga, kakor je dan-
 es, ko se še vedno kažejo nazibi na
 nadaljevanje plemenskega in separat-
 ističnega boja, če tudi z drugačno taktiko
 kakor doslej. Gosp. Pucelj! «Spora-
 zum», za katerega pravite, da vam gre,
 se v Jugoslaviji ne da doseči s snova-
 njem «protisrbjanskega» bloka! Brez
 Srbijancev, ki niso bili le ustvarjatelji
 naše države, marveč tudi njena najjač-
 ja in malone edina zanesljiva opora v
 prvih njenih letih, je obstoj Jugoslavije
 nemogoč. To mora za aksiom naše na-
 strane politike smatrati vsak politični
 abecedar, in ni treba, da je to ravno g.
 Pucelj. Ako gosp. Pucelj navzlic temu
 dela drugačno politiko, nodaša samo
 dokaz, da hoče sedaj on Slovence gnati
 v brezupen in usoden boj proti Sr-
 bom, kakor so to doslej delali klerikal-
 ci; to se pravi, da naj brezvestno švil-
 nisično početje opravlja poleg klerikal-
 cev ali mesto njih še stranka gospoda
 Pucelja. Ako hočejo samostojni kmetije
 slediti gosp. Pucelju tudi na to pot, naj
 ne nam ne čudijo, ako bodo v bodoče
 le mani dosegli in še več trpeli, kakor
 doslej, ko jih je ugnobljala zloji ne-
 sposobnost in nespretnost njihovih vo-
 diteljev.

Pa se trka g. Pucelj na prsa in pravi:
 33.000 kmetov in delavcev bo v Slove-
 niji združenih po fuziji z radičevci. Go-
 spod Pucelj pozabja, da on in Prepeluh
 nista in nikoli ne bosta tisto, kar je
 bil Radič, a da tudi Radič danes ni
 isto, kar je bil Radič še 8. februarja! Na
 Štairskem, kjer je kandidiral Radič, so
 radičevci dobili 16.000 glasov, a na
 Kranjskem samo borih 4000, kajti tu je
 kandidiral — Prepeluh. Vsi ti glasovi
 v Sloveniji pa so bili oddani kot re-
 publikanski, komunistični in renezatski.
 Na Štairskem so za Radiča glasovali
 tudi Nemci, nemškutarji in nešteti in-
 dustrijski delavci. Ali gospod Pucelj
 misli, da bodo ti glasovali tudi za nje-
 ga kot tipičnega reprezentanta malome-
 štanske buržoazije? Mar meni, da sme
 Radič vse te glasove šteti za svoje tu-
 di še po izvah svojega zlahtnika Pav-
 la? Efekt Puceljeve fuzije z radičevci
 bo ta, da bo pri prihodnjih volitvah v

Intenzivno zakonodajno delo v vladi in v skupščini

Vlada nadaljuje pretres zakonskih osnutkov. — Konstituiranje skupščinskih odborov. — Načelna debata v odboru za kmetijske kredite.

Beograd, 4. maja. Danes dopoldne ob 10.
 se je v ministrski sobi Narodne skupščine
 vršila seja ministrskega sveta, ki je raz-
 pravljala o politični situaciji in o parlamen-
 tarnem delu. Ker zakonodajni odbor ni do-
 vršil še nobenega zakonskega projekta, je
 bilo sklenjeno, da se skupščini predloži naj
 svoje seje odgodi do ponedeljka, ko pride na
 dnevni red volitev odbora za Hipotekarno
 banko in državni svet, nakar bi prišla na
 vrsto deklaracija vlade.

Beograd, 4. maja. Popoldne ni bilo več-
 jih političnih dogodkov. V vladi se intenzivno
 dela na zakonodaji. V predsedništvu vla-
 de ni bilo važnejših dogodkov, ker je g.
 Pašič še vedno bolan.

V Narodni skupščini se je živahno delalo.
 Imeli so svoje seje razni skupščinski odbo-
 ri. Konstituiral se je skupščinski odbor za
 zakon o pravoslavni cerkvi. Predsednik je
 Voja Janjič, tajnik Kjunđić, podpredsednik
 Valerijan Pribičević. Konstituiral se je tudi

odbor za interkonfesionalne odnose. —
 Predsednik je Ljuba Jovanović, podpred-
 sednik Peter Kecmanović, tajnik Kosta Ma-
 rič. Svoje seje sta imela tudi administrativni
 odbor in odbor za prigrupiranje občin.
 Popoldne je imel sejo anketni odbor. Pred-
 sednik dr. Subotić je poslal ostavko na svoje
 predsedniško mesto, ker je bil davil iz-
 voljen za prvega podpredsednika Narodne
 skupščine. Zato je bil za predsednika anke-
 tnega odbora izvoljen dr. Laza Marković.
 Na Subotičevo mesto pride kot član ankete
 Miljutin Dragović. Anketni odbor odputuje
 jutri zvečer v Zagreb. Obnemem je imel sejo
 odbor za poljedelske kredite, ki je začel na-
 čelno delo o tem zakonskem načrtu. Go-
 vorili so Kosta Timotijević, dr. Kulovec, Mi-
 losavljevič, Pušenjak in Moskovljevič, na
 kar je govoril resortni minister Miletič, ki
 je branil vladi načrt. Razprava se bo jutri
 nadaljevala.

Seja Narodne skupščine

Temeljit obračun s klerikalno nestrpnostjo. — Skupščina se je za teden din odgodila.

Beograd, 4. maja. Današnja seja Narodne
 skupščine je radi raznih predpravkov v
 klubih pričela šele ob pol 12. Po prečitaniu
 zapisnika in izvršenih formalnostih je bilo
 sporočeno, da se je radičevec Marijan Pe-
 vlić odrekel svojega mandata v sremski žu-
 paniji, kjer je kandidiral na dr. Mačkovi-
 listi. Njegova ostavka je bila izročena veri-
 fikacijskemu odboru, ki bo določil nasled-
 nika. Nadalje je bilo sporočeno, da sodišče
 zahteva izročitev poslanca Vasilija Trbiča.
 Zadeva se izročil imunitetnemu odboru. Spo-
 ročeno je bilo nadalje konstituiranje odbora
 za poljedelske kredite; za predsednika je
 bil izvoljen Velizar Janković, za podpred-
 sednika Juraj Demetrovič, za tajnika pa
 Kosta Gnjatić.

OBSDOBA KLERIKALNE POLITIČNE SUROVOSTI.

Pred prehodom na dnevni red je nato Na-
 rodna skupščina v burni sceni obračunala
 s politično in narodno nedostojnostjo kleri-
 kalcev. Na vratih posameznih parlamentar-
 nih klubov v skupščinskem posloju je na-
 bito ime kluba tudi v cirilici. Svojemu
 globokemu razočaranju nad imenovanjem
 poslovne vlade Narodnega bloka so kleri-
 kalci dali izraza na ta način, da je dr. Ko-
 rošec strgal z vrat svojega kluba cirilski
 napis! Ta gesta naravnost otroške zlobe je
 vzbudila sprva v parlamentu le veselost.
 Ko je bil na vladi je dr. Korošec, kakor
 znano protestiral celo proti rabi slovenskega
 jezika v parlamentu, sedaj, ko je defi-
 nitivno potisnjen na stran, trga napise v
 cirilici! Demonstracija pa je bila izvedena
 s tolikim sovraštvom, da se je v Narodni
 skupščini kmalu pojavilo tudi ogorčenje.
 Predsednik je dal poklicati zastopnika kle-
 rikalnega kluba ter mu je izrekel svojo
 grajo, istočasno pa naznanil, da bo dal na-
 pis obnoviti in ga v slučaju potrebe zastre-
 žiti.

Danes je prišla zadeva tudi pred plenum
 zbornice. Podpredsednik Paleček je
 namreč odgovarjal na vprašanje posl. Ma-
 jkića, ki je vprašal, ali mu je znano, da
 je dr. Korošec — sta klerikalni fanatik, ki
 sramoti bratski slovenski del našega nara-
 da — demonstrativno raztrgal cirilski na-
 pis na vratih svojega kluba. Dr. Paleček
 odgovarja v lepem govoru, v katerem po-
 udarja enakopravnost latinice in cirilice ter
 izraža svojo indignacijo nad postopanjem
 drja. Korošca. Izjavlja, da je odredil pre-
 skavo ter se uveril, da so navedbe posl.
 Majkića povsem točne. (Burni klici: Sramo-
 ta!) Odredil je, da se cirilski napis takoj
 zapovrne. Govorila še posl. Majkić in
 Bingulac, ki oba med burnim pritrdjevanjem
 zbornice obsodita klerikalno politiko ter
 poudarjata sovražnost klerikalcev proti vse
 mu, kar je srbsko. Klerikalci molčijo ter so
 očitvino hudo poparjeni. Otroško - nepre-
 mišljeni čin njihovega predsednika jim je
 očitvino pokvaril mnogo računov.

V nadaljnjem je bil poslanec Agatonović
 sporočen odgovor finančnega ministra na
 interpelacijo o odkupu tobaka. Odgovor
 pravi, da pride zadeva na dnevni red Na-
 rodne skupščine. Poslanec Agatonović se z
 odgovorom ni zadovoljil, marveč zahteval,
 da mora Narodna skupščina vprašanje tak-
 kol obravnavati. Toda Narodna skupščina
 je prešla na dnevni red: volitev odbora za
 osnutek zakona o pravoslavni cerkvi ter
 interkonfesionalnega zakona. V oba odbora
 so pretežno bile izvoljene osebnosti, pre-
 destinirane v sporazumu radikalskega in
 samostojno - demokratskega kluba. Za pod-
 predsednika Narodne skupščine pa je bil
 izvoljen dr. Nikola Subotić, ki se je za iz-
 volitev zahvalil z daljšimi lepimi besedami.
 Radi delovanja skupščinskih odborov se
 plenarne seje odgodijo za teden dni, do pri-
 hodnjega ponedeljka.

Glasovanje o stanovanjskem zakonu

Šele včeraj se je v odboru končala podrobna razprava o stanovanjskem zakonu. — Glasovalo jih je 20 za, 9 proti. — Minister Grisocono o začasnih stanovanjskih naredbi ministrskega sveta.

Beograd, 4. maja. P. Danes popoldne ob
 16.30 se je nadaljevala seja plenuma zak-
 onodajnega odbora ter se je še vedno nada-
 levalo razpravljanje v podrobnostih o sta-
 novanjskem zakonu. Najprej se je vršila
 razprava o oddelku B, ki govori o postopa-
 nju stanovanjskih sodišč. Rzne stiliščne
 izpremembe so predlagali Kapetanović, Su-
 perina in dr. Polić, ki je posebno zameril,
 da politične oblasti čisto ne izvršujejo od-
 lokov stanovanjskih sodišč. Vasa Jovano-
 vič je zahteval, da se zakonitim potom za-
 varujejo prava odvetnikov, ker se zdi, da
 se odvetniki bojkotirajo. Dalje sta govorila
 dr. Žanić in dr. Kulenović. Nato je Ljuba
 Jovanović izjavil, da je razprava končana.
 Govoril je samo še dr. Gosar. Odredil se
 je kratek odmor, nakar je odbor začel raz-
 pravljati o drugem delu, ki govori o taksah
 in stroških. Prvi je govoril minister Griso-
 cono, ki je izjavil, da gotove predloge
 sprejme, gotove pa odklanja. Potem se je
 vršilo glasovanje, le sicer od člena do čle-
 na z izpremembami, katere je poročevalec
 sprejel, in sicer do čl. 74. zakona.

Nato so razpravljali o drugem oddelku,
 ki govori o taksah in stroških. Govorili so

minister dr. Grisocono, Vasa Jovanović,
 dr. Gosar in dr. Polić, ki se je pritoževal
 radi člena 79. prehodne določbe, kateri go-
 vori o tem, da se morajo vse odločbe do-
 sedanjih oblasti zasnovati na naredbi mi-
 nistrskega sveta od 18. dec. 1924, št. 14.701.
 Dr. Polić je v tem videl politične motive.

Odgovarjal mu je dr. Grisocono, ki je re-
 kel, da hoče odgovarjati s pravnega stališ-
 ča, dasi je dr. Polić govoril v politične svr-
 he. Ako je vlada kriva, naj se zahteva ob-
 sodb. Vlado obsoja Narodna skupščina.
 Prešlo je že mnogo časa, pa se ni niti en
 poslanec pritoževal, da bi bil gažen zakon
 o tej naredbi, ker je vladalo očitno prepriča-
 nje, da je ta zakon posebna socialna in na-
 rodna dolžnost. Vsakdo ve, da so bili stano-
 vanjski ukrepi legalni, da je bila vlada iz
 vrst poslancev opozicije. Tudi taka vlada bi
 vsled sile razmer morala izdati tak zakon.
 Dr. Grisocono je izjavil tudi, da ne more
 sprejeti predloga, da se ta odredba ublaži.
 Nato se je vršilo glasovanje točko za točko
 ter je bil nazadnje ves zakonski načrt zgra-
 novan. Zakonodajni odbor je zakonski načrt
 sprejel z 20 glasovi proti 9. Prihodnja seja
 bo jutri popoldne ob 5, na kateri se ho-
 čitalo poročilo zakonodajnega odbora.

Dr. Benešev obisk na Dunaju

Praga, 4. maja. Z. Po definitivnih dispozi-
 cijah bo odputoval zunanji minister dr. Be-
 neš na Dunaj v četrtek 14. t. m. Ostal bo
 tam dva dni in se razgovarja z vsemi vodil-
 nimi državniki avstrijske republike.

Painlevé obolel

Pariz, 4. maja. k. Ministrski predsednik
 Painlevé je lahko obolel ter bo moral ostati
 v postelji vsaj dva dni.

Važnost konference Male antante

Razpravljali bodo o propagandi za združitev Avstrije in Nemčije in o varnosti nemških vzhodnih mej.

Praga, 4. maja. s. »Narodny Politika»
 razpravlja o nalogah Male antante, ki
 jo čakajo na konferenci v Sinaj, ter
 pravi med drugim: »Zlasti Češkoslova-
 ška in Jugoslavija sta odločeni se z vsjo
 močjo upreti proti priklonitvi Avstrije
 Nemčiji. Politična ofenziva Nemčije in
 Avstrije je povzročila zunanje politič-
 ne probleme, s katerimi se bo morala
 baviti konferenca Male antante. Stališ-
 čje Anglije k politiki Berlina in zlasti
 dejstvo, da Anglija noče lamčiti za meje
 vzhodnih sosedov Nemčije, silil vse dr-
 žave od Balta do Grčije, da mislijo sa-
 me na varstvo svojih interesov. Kon-

ferenca v Bukarešti bo zaključek teh
 pogajanj.»

Bukarešta, 4. maja. (Avala). Jugoslo-
 venski zunanji minister dr. Ninčič do-
 spe semkaj v soboto 9. t. m. popoldne,
 češkoslovaški zunanji minister doktor
 Beneš pa istega dne zvečer. Posveto-
 vanja zastopnikov Male antante se bo-
 do vršila v soboto in v nedeljo. Delega-
 ti bodo 10. maja prisostvovali sveča-
 nostim v proslavo rumunske neodvis-
 nosti. V ponedeljek bodo posetili rumun-
 skega ministrskega predsednika na nje-
 govem posestvu v Florici.

O nakanah boljševiškega terorja v Jugoslaviji

Beograjsko mnenje o boljševiški akciji v Jugoslaviji. — Svarilo našemu delavstvu pred zlorabo po prevratnih elementih.

Beograd, 4. maja. p. Danes je Vaš po-
 ročevalec z ozirom na vesti, da pri-
 pravljajo boljševiki nekako ofenzivo
 svojega terorizma tudi v Jugoslaviji,
 dobil na kompetentnem mestu nasled-
 nje pojasnilo:
 Komunistu niti v Rusiji ne gre več
 dobro. Čuti, da propada. Zato išče za-
 veznikov. Ne izbira pri tem mnogo.
 Vsakdo, ki mrzi postojече stanje, jim
 je dobrodošel. V arsenalu boljševizma
 je priljubljeno sredstvo teror. V tem je
 pravzaprav bistvo komunistične meto-
 de. Teror v masah in teror preko po-
 edincev.

Balkan so boljševiki od nekdaj sma-
 trali za povojno polje za svoje ekspe-
 rimente. Bolgarski in Jugoslavijo tre-
 ba za vsako ceno revoluirati. Polom ra-
 dičevščine je prekril marsikoj račun
 moskovskim teroristom. Jugoslavija je
 krepko zavrnila naval boljševizma. Za-

to se je več pažnje začelo obračati Bol-
 garom. A krvavi poskus v Sofi, se je
 izjalovil. Strahovitost tega zločina je
 tolika, da so bolgarski zemljoradnički
 mahoma izgubili vse simpatije, ker so
 na sumu, da so se vsaj nekoliko pribli-
 žali boljševikom.

Ali izgleda, da terorja ni še dovolj.
 Moskva v poslednjem momentu zopet
 poskuša vzmernirati našo državo. Vsa
 javnost bi morala sodelovati, da se pre-
 preči vsak poskus. Posebno bi se mo-
 ralo naše delavstvo paziti, da ga nihče
 ne zlorablja. Boljševiška akcija je v po-
 slednjih letih povzročila velikansko liko-
 do delavskemu razredu. Razbili so mu
 celo strokovno organizacijo in ga zape-
 liali v obupne eksperimente. Ako bi se
 kie med delavstvom zopet pojavil kak
 zli duh, ono bi prvo moralo v lastnem
 interesu z bičem izgnati ga in zatreti.

Vladna zmaga pri občinskih volitvah v Franciji

Nad dve tretjini občin je v rokah vladnega kartela levice. — Splošno presenečenje. — Ojačeno stališče vlade.

nicipalnih volitev kažejo na večjo zma-
 go kartela levice, kakor se je moglo
 sklepati iz prvih rezultatov. Od 90 pro-
 vincijalnih občin so volitve prinesle v
 52 občinah večino levici in le v 17 ob-
 činah večino nacionalnemu bloku. V
 21 občinah so potrebne ožje volitve.
 Pri teh ima kartel levice v 14 občinah
 boljše izglede kakor nacionalni blok.
 Od znanih osebnosti so izvoljeni: sena-
 torji De Monzie, Klotz, Clementel, bivši
 poljedelski minister Cheront, senator
 Lubersac, nadalje direktor liste «L' Eve
 Nouvelle» Dubury in podpredsednik
 zbornice Bouilloux-Lafont.

Pariz, 4. maja. s. Izid občinskih voli-
 tev je presenetil celo vladne skupine
 same. Računale so sicer, da dobe v svo-
 je roke večino občin, niso pa upale na
 tako velik uspeh. Listi to presenečenje

odkrito priznavajo. Opozicionálni listi
 izdike za enkrat samo suho beležijo in se
 vzdružujejo daljših komentarjev. Brez
 dvoma je, da bo uspeh pri občinskih
 volitvah zelo ojačil stališče vlade.

Pariz, 4. maja. (k). V današnjem minist-
 skem svetu je zunanji minister poročal svo-
 jim kolegom o zunanjem položaju. Kabineta
 svet je sklenil, da se ob priliki svečanosti v
 proslavo Jeanne d' Arc prevedo vsi spro-
 vodi.

Monakovo, 4. maja. s. »Münchener-Augs-
 burger Abendzeitung« javlja iz Pariza: Bri-
 and je imel danes dopoldne razgovor z
 nemškimi poslankom, kateremu je izjavil,
 da bo stališče Francije k nemškemu garan-
 cijskemu paktu odvisno od vstopa Nemčije
 v Zvezo narodov.

Ekspert Zveze narodov v Beogradu

Beograd, 4. maja. p. V Beograd je dolo-
 čeno g. Avenol ekspert Zveze narodov za
 finančna vprašanja. Danes se je zapisal v
 dvorno knjigo in posetil Pašiča, dr. Nin-
 čiča in dr. Markovića. Popoldne je posetil
 Avalo, kjer je položil venc na grob ne-
 znanoga vojaka. Popoldne je obedoval pri
 dr. Ninčiču. Zvečer mu je novinarsko udu-
 ženje pripravilo v klubu čaj. Pri tej priliki je
 g. Avenol govoril zdravico, pri kateri je
 poudarjal naloge Zveze narodov za vzpo-
 stavitve svetovnega mira ter naglašal ve-
 like uspehe Zveze narodov v relativno krat-
 kem času. Povdarjal je važnost Zveze na-
 rodov za gospod. obnovo Evrope in sial
 nj položaj, katerega zavzema naša država
 v Zvezi narodov. Vaš dopisnik se je dolgo
 razgovarjal z g. Avenolom, ki mu je nagla-
 sil, da je prišel v našo državo v svrhu, da
 se informira o naših gospodarskih in finan-
 čnih prilikah. Konstatiral je z zadovoljstvom,
 da se je naša država brez hrupa in brez
 velike reklame gospodarsko dvignila. Z za-
 dovoljstvom je povdarjal, da so njegovi vi-
 si o Jugoslaviji najbolji. Potoval bo v Zeme-
 vo, kjer bo povdarjal svoje vtise o solidno-
 sti in veliki bodočnosti naše kraljevine. Ju-
 tri popoldne bo g. Avenol priredil pred-
 javanje o temi: Liga narodov in organizacija
 svetovnega mira.

Italija proti združitvi Avstrije z Nemčijo

Rim, 4. maja. r. Italijansko časopisje
 še vedno razpravlja o novo vzbujeni
 propagandi za združitev Avstrije z
 Nemčijo. Iz enotnega načina, kako listi
 to vprašanje presojaio, je očitvino, da
 so dobili direktive od vlade. Vsi sogla-
 sno poudarjajo, da goji Italija iskreno
 prijatelstvo tako do Nemčije kakor do
 Avstrije in da uvideva tudi težavno go-
 spodarsko situacijo Avstrije, da pa bi
 bilj po združitvi tangirani življenjski in-
 teresi Italije. Zato je italijanska vlada
 odločno proti vsaki a. ciji, ki meri na
 združitev.

Čestitke monarhistov Hindenburgu

Berlin, 4. maja. s. Kakor poročajo iz
 Monakovega, je bavarska monarhistič-
 na stranka čestitala Hindenburgu k iz-
 volitvi. Nadalje so kronprinc Rupprecht,
 princ Leopold in mnogi člani bavarskega
 plemstva poslali novemu nemškemu
 predsedniku prisrčne brzojavke. Kakor se
 poroča, bo Hindenburg prišel k zakletvi v
 civilni obleki, vendar pa bo imel vse reče,
 ki jih je dobil za časa vojne.

Ukinjenje kontrole nad Avstrijo?

Dunaj, 4. maja. s. Kakor poroča
 «Neues Wiener Tagblatt», bo general
 komisarjat, kateremu načeluje dr. Zim-
 mermann, prihodnji mesec, najkasneje
 pa meseca septembra, ukinjen.

Osemurnik v Angliji odklonjen

London, 4. maja. z. Angleška spodnja
 zbornica je v soboto z 223 proti 128 glos-
 vom odklonila predlog delavske stranke,
 ki je zahtevala naj Velika Britanija ratificira
 washingtonsko konvencijo o Burniku iz le-
 ta 1919. Proti predlogu so glasovali konser-
 vativci in del liberalcev, ki so odklonitev
 utemeljevali z razlogom, da sedanja doba
 težke gospodarske krize ne dopušča skraj-
 šanje delovnega časa. Minister dela je po-
 vdarjal, da vlada hoče socialnejših uredi-
 tev nameznega razmerja, toda sedanji čas
 za to še ni prikladen, ako se noče škoditi
 celemu gospodarstvu in s tem tudi dela-
 stvu.

Konferenca za kontrolo trgovine z orožjem in municijo

Zeneva, 4. maja. k. Danes popoldne jo
 bila otvorna v Zenevi konferenca za kon-
 trolo mednarodne trgovine za orožje in mu-
 nicijo. Te konference se udeležujejo zastop-
 niki 43 držav. Sovjetska Rusija je odklonila
 udeležbo.

Pucljeva stranka v likvidaciji

SKS preneha in Pucljevi pristaši se pridružijo Prepeluhovi radičevski stranki. — Nedeljski sklepi občnega zbora zaupnikov SKS.

V nedeljo se je vršil v Ljubljani pri »Levu« pod predsedstvom gosp. Ivana Pipana občni zbor zaupnikov SKS, na katerem je nastopil kot prvi govornik radičevski poslanec Kelemija, kot drugi pa radičev in bivši socialdemokrat Albin Prepeluh. Oba sta pozdravljala zaupnike Pucljeve stranke ter jih vabila v radičevsko stranko.

Po obširnih govorih gosp. Ivana Puclje, inženjerja Zupanciča, odvetnika dr. Marušiča in drugih voditeljev ljubljanske SKS, so bile sprejete razne resolucije, med katerimi je najvažnejša ta, da se zbor zaupnikov izreka za enotno fronto z radičevsko stranko ter pooblašča šestčlanski odbor za pogajanja s Prepeluhovo republikansko stranko. Cilj teh pogajanj je likvidacija SKS ter pridružitve Pucljevih pristašev radičevski stranki.

Tozadevna resolucija se glasi tako-le: SKS poudarja potrebo, da se kmetijske stranke in politične skupine v Jugoslaviji in zlasti v Sloveniji združijo v enotno fronto za doseg skupnega cilja — vlade kmetijske demokracije ter pozdravlja vsled tega z zadovoljstvom resolucije zborov zaupnikov Slovenske

republikanske stranke mariborskega in ljubljanskega okrožja, v katerih le-ti poudarjajo potrebo sodelovanja. V ta namen se izvoli danes šestčlanski odbor, kateremu se daje popolno pooblastilo, da stopi v stik v svrhu sodelovanja z vsemi onimi strankami in grupami, ki se strinjajo z načeli, izraženimi v tej resoluciji.

Navzlic temu da na občnem zboru ni bilo soglasja za pridružitve radičevski stranki, je gosp. Puclju in njegovi bližnji okolici vendarle uspelo, da je bila gornja resolucija, katere nujna posledica je konec SKS, z večino glasov sprejeta. Pred sprejetjem resolucije je mnogo zaupnikov zapustilo zborovno dvorano, ker se niso strinjali s predstavljenim gosp. Puclju in niso hoteli biti prisotni pri zabitlanju žebelj v raketv, v katero je ljubljansko vodstvo SKS položilo politično samostojnost slovenskih kmetov. Za nadaljni razvoj politike gosp. Puclja in njegove stranke je morda samo še vprašanje, kdaj pridejo slovenski samostojni in popolnoma v odvisnosti hrvatske separatistične politike gosp. Stjepana Radića ter njegovih zagrebških židov.

Poslabšanje bolezni kraljeviča Gjorgja

Živčna bolezen kraljeviča se je tako poostriala, da so ga morali postaviti pod stalno nadzorstvo in ga prepeljati iz Niša v Belje.

r. Beograd, 4. maja.

Sinoči je bil izdan nastopni komunikat: »Ker je zdravstveno stanje Nj. V. kraljeviča Gjorgja postalo takšno, da je nujno treba spreminiti način njegovega življenja pod stalnim zdravniškim nadzorstvom, je na osnovi čl. 13 obiteljskega pravilnika za člana kraljevskega doma Nj. V. kralj odredil kraljeviču Gjorgju bivališče, ki odgovarja tem pogojem in mu doodeli posebnoga zdravnika. Iz kabineta predsedstva vlade.«

Kraljevič Gjorgje je torej odpravljen v novo bivališče pod posebno nadzorstvo zdravnikov. Ta ukrep je bil predviden že leta 1922, ko bi bil moral princ Gjorgje biti odpravljen v Niš, a se to ni zgodilo v pričakovani, da se bo njegovo stanje izboljšalo. Toda njegovo stanje je postalo od dne do dne hujše, kar dokazuje njegovi neprestani izpadi napram njegovi okolici, ki so začeli zavzemati že tako razmerje, da ni nihče več maral ostati v kraljevičevi službi. Kraljevič je na vsakem koraku napadal kralja in vlado ter se posebno žaljivo izrazil o njih z besedami, ki se ne dajo beležiti, a jasno dokazujejo njegovo težko duševno stanje. Kraljevičeva depresija ni bila nikakoli tajnost za psihiatre, ki so imeli dovolj prilike motriti in preiskovati kraljeviča ter o njem podati strokovniško diagnozo. Najmerodajnejše je mnenje, ki ga je zadnje dni o kraljeviču podal glasoviti psihopatolog, pariški zdravnik dr. Rabinovič. Nekateri politiki, ki so že docela izžubili teren v javnem mnenju, so kraljevičevo psihopatološko stanje začeli izrabljati v svoje namene in kraljevič jim je nesvestno šel na roko. Da se preneči kakšna večja afera — kajti kraljevičevo razdraženost je postala od dne do dne večja — je bilo treba poslužiti se izolacije kraljeviča in stalnega zdravniškega nadzorstva. Zato je kraljevič sinoči bil v spremstvu zdravnika odpravljen na Belje, kjer bo užival potreben mir, zdravniško stregbo in primerno oskrbo.

Kraljeviča Gjorgja je zadnje čase mučila fiksna ideja, da ga zasledujejo in mu streljejo po življenju. Radi tega je izvršil obilo izpadov, obenem pa je bil nezaupljiv napram vsakomur. Ko je s svojim obnašanjem odbil od sebe večino prijateljev, se je zatekel k svoemu nekdanjemu učitelju, upok. polkovniku Milivoju Andjelkoviču ter se pri njem plašal na hrano in stanovanje. V soboto popoldne, ko je kraljevič Gjorgje odšel z obeda, se je v stanovanjskih prostorih polkovnika Andjelkoviča izvršila hišna preiskava, ki pa je ostala negativna.

Odpravljen kraljeviča Gjorgja na Belje naravno vzbuja v beograjski javnosti dokaj interesa. Današnja »Politika« prinaša različne podrobnosti. Piše, da kraljevič Gjorgje že nekaj časa živi v duševni denesnosti in stalno misli, da je njegovo življenje v opasnosti. Zatrjeval je celo, da so ga nekoč skušali otrovati, kar pa je seveda samo plod njegovih fiksnih idej. Očel je koncentriral vse sile za svojo obrambo. Najprej je zbral okrog sebe nekaj osebnosti, v katere je imel še vsi dne zaupanje, dočim so ga oni skušali izrabljati. Kraljevič je angažiral posebno kuharico, kateri je mesečno plačal 5000 dinarjev in nikoli ni maral obhodovati sam, temveč samo v družbi svojih ožjih zaupnikov. Končno se ni zadovoljil niti s to opreznostjo. Njegova umišljenost opasnosti je postajala tako močna, da vohbe ni več maral obhodovati doma, temveč je dnevno menjal hrano. Pred 10 dnevi je kraljevič, zbit telesno in živčno, odšel k svojemu nekdanjemu učitelju, upok. polkovniku Milivoju Andjelkoviču, mu razložil težave svojega duševnega razpoloženja in ga zaprosil, naj ga sprejme na hrano in stanovanje. Obenem je kraljevič že tudi izžubil poslednje prijatelje i služabnike. Kolikor je še prišel z njimi v dotiko, jih je čisto nanadual, nato pa se z njimi zopet miril. V svoji denesnosti je prihajal zadnje čase često v konflikte z onimi, o katerih je le slutil, da ga preganjajo. Ste-

njenim nameram v Franciji in v drugih kontinentalnih deželah, ki so se borili z njo v vojni.« Vendar upajo »Times«, da bo nemški republikanski blok, ki je glasoval za Marxa, še nadalje obdržal mogočno vpliv na vodstvo nemške politike.

Pod naslovom »Povratak prusijanizma« napada konservativna »Morning Post« takozvani demokratični eksperiment v Nemčiji, obtožuje republikance, zlasti socialiste korupcije v upravi in klečeplaziva napram privrženecem starega režima. Iz česar izvira njihov sedanj poraz: »Vmeščene Hindenburgovo na sedežu predsednika Eberta je predznak povratka Hohenzollerncev. Ono postavila zopet Prusa na čelo državnih zadev, reorganizirala pruski upravni in birokratijski stroj in duhovno suženstvo, ki sta omogočila veliko vojno. Tu je baš izzivanje ostalega sveta, posebno zaveznikov. Povratak starega generala z njegovega duhovnega otoka Elbe je dematerialna sanje onih, ki so hoteli iz nemške demokracije napraviti stvarnost... Kaj bodo storili zavezniki? Povratak maršala Hindenburga velja za Nemčijo 20 armadnih zborov in nai si bo kakršnokoli stanje nene materialne razorožitve, duhovno in intelektualno ostane Nemčija oborožena do zob.«

Konservativni list izraža nado, da se bo še nadalje razpravljalo o garantiskem paktu, ki ga je angleška vlada tako lepo sprejela, vendar svetuje zaveznikom, da za enkrat obdrže svoje pozicije na Renu. Imperijalistični »Daily Mail« se je isto opirjal restavracijo Hohenzollerncev in pravi: »Če se vzpostavi monarhija Hohenzollerncev, moramo le upati, da priložni suveren Nemčije ne bo tako nepreviden in nesparten kot zadnji.«

Satisfakcija nad porazom republikancev in komunistov pač pri tem listu nadkriljuje sleherni drugi preudarek. Delavski organ »Daily Herald« ne veruje v restavracijo nemške monarhije. Opirajoč se na primeru s sedemletnim predsednikovanjem Mac - Mahona, predvideva postopno utrditev republikanske vladavine. »Hindenburg je pošten človek; on ne bo napravil nobene nepravilnosti in nobenega pustolovstva; on ne bo nabiž ničesar naredil.«

Liberalno časopisje se drži čudovite izjave Lloyd Georgeve, ki je takoj po povratku iz Madelre obdoližil Francijo, da je njena ruhska politika zakrivila Hindenburgovo izvolitev. »Daily Chronicle« pravi: »Nemčija je imela pravico izbrati maršala Hindenburga. Dokler se bo ravnala po obveznostih pogodb, ne bomo imeli razloga protestirati.«

»Evening Standard« govori še jasnejše: »Velika Britanija mora takoj od začetka obljaviti, da bo smatrala Hindenburgovo vladu s svoje strani kot vredno zaupanja. Pravzaprav je absurdno govoriti o Hindenburgu in Marxu kot predstavnikih dveh nasprotnih polov. Nemčija je ena in je vedno bila ena v svoji žilji, da omili svoj poraz ali pa da celo poraz izpremeni v zmago. Če bi le mogla, bi že l. 1919, z mečem razbila versajsko pogodbo. Vendar si tega luksuza ne bo mogla nič bolj nudit pod Hindenburgom kot pod Ebertom. Res je, da bodočnost krije nevarnosti, ki utegnole nastati iz tega položaja. Toda če bo Evropa ravnala pametno, ne bo Hindenburgova izvolitev ničesar poslabšala.«

Kaj bo z novimi plačami sodnikov?

Temeljni vsake države so ne samo dobri zakoni, temveč tudi njihovo pravično izvajanje in nepristranska uporaba istih. Ako je že splošno potrebno, da je nositelj javne uprave, državno uradništvo kos svojim važnim funkcijam, da je strokovno usposobljeno in v izvajanju svoje službe požrtvovalno, objektivno in nepodkupljivo, tedaj velja to v največji meri za stan sodnikov. Dobri, pošteni sodniki so največja garancija pravne varnosti v državi. Kjer tega ni, trpi skupnost in posamezniki, zasebna last in zasebnopravne institucije nimajo zaščite, osebna svoboda je ogroževana, taka država neha biti pravna država.

Moderni države se zavedajo velike važnosti, ki jo ima stan sodnikov za splošnost in zato je povsod prodrl princip, da morajo biti sodniki strokovno popolnoma dorasli svojim težkim nalogam in da morajo auditi vsa poročila pravičnosti, neodvisnosti in nepodkupljivosti. Sodnik bodi samo sodnik, brez postranskih opravil in zaslužkov! Mora biti strokovno kvalificiran in mora imeti materialne predpogoje, ki ga delajo neodvisnega in nedostopnega napram vsem vplivom in poskusom na njegovo nepristranost. Zato skrbe vse moderne države da so sodniki primerno plačani, bolje nego drugo uradništvo. Ker le na ta način dobiva lahko ta stan dovolj zadostno kvalificiranega naraščanja in samo sodniki, ki morejo ob svoji plači primerno živeti, so lahko objektivni in nedostopni skušnjavam korupcije. V stan, ki je preslabo plačan, bodo vstopali le manj vredni slabši, ki si ne upa jo izven državne službe dobiti kruha in sodnik, ki trpi pomanjkanje, ne more imeti veselja do dela in prav lahko podleže skušnjavi, da si skuša na drug način kaj »zaslužiti«. Čim pa postanejo sodniki podkupljivi, potem se neha vse!

Vse to se v modernih državah vpoštevava. Bliznja Italija, gotovo ne delata bogastva in izobčja, kjer je bilo pred vojno uradništvo mizerno plačano, plačuje sodnike primerno boljše nego naša Jugoslavija. V Italiji znaša najnižja sodnijska doklada, ki lo dobiva vsak sodnik poleg splošne uradniške plače, letnih 4000 lir (v naši valuti nad 10.000 Din). Pri nas znaša sodnijska

doklada le letnih 7200 Din. Sodnik - samec z 10 leti službe dobi pri nas mesečno okrog 2800 Din, njegov kolega v Italiji z isto službeno dobo okoli 1650 lir. To je 4150 Din, torej 50 odst. več! In življenje je v Italiji splošno ceneje nego pri nas. Tudi v vseh drugih državah so sodniki bolje plačani nego pri nas, desiravno nimajo rečna država in dasi pri nas samo domohki iz sodnijskih taks za mnogo prekašajo izdatke za sodne urade.

Te dni bo predložen skupščini novi zakon o sodnikih. V projektu so sprejeli tudi nekatera izboljšanja plač, sicer zelo skromna. Sedaj se pa vzdržuje vest, da bodo postavke o materijelnih izboljšanjih - črtane. Ali doživimo res ta dokaz kratkovidnosti in nerazsodnosti? Sodniki morajo proli temu protestirati, ker gre za eksistenco njihovo in njihovih družin a narod, njegovi zastopniki moralo preprečiti to neumestno »varčevanje«, ki je staljša skrupnost ni varčevanje, »Najdražje je blago, ki je dober kup«. Sodniki, ki bodo slabo plačani, bodo stali narod največ! Zmožni in pridni sodniki bodo prisiljeni izstopati iz sodne službe in iskati kruha drugod. Naraščaj se bo rekrutiral iz juristov najslabše vrste, ker si bo vsak pomisljal vstopiti v stan, ki je kljub veliki odgovornosti in kljub temu, da je zaenkrat treba 12 in še več let trgati hlače po šolah, slabše plačan nego stan boljših manualnih delavcev. Posledica: država bo imela sodnike, ki tega imena ne bodo zaslužili; naša sedaj vzorna pravica postane le nekaka pokveka, vse poslovanje nesigurno, dolgotrajno, dražje in brez garancij pravičnosti. Korupcija bodo vrata na stečaj odprta i v hram pravice - trpel pa bo narod ki bo moral več plačevati, a ne bo našel pravice. Če se hoče vsem dobro, tudi državi, če se hoče ljudstvo obvarovati večjih izdatkov in državi mnogo prihraniti, naj se vendar zboljša sodnikom njihov sramotni zmožni položaj!

Naj bi ta apel na javnost ne našel na gluha ušesa. I. M. B.

Politične beležke

Stipe Mišić skušajo igrati zagrebški mirotvorci, ki jim vloga običinskih volitvam agitacijske žilice ne dajo miru, da ne bi nadalje uganjali stare demagogije s starimi radičevskimi evanglijem. V nedeljo je »Hrvatski socialno - napredni blok« (formiran za skupni nastop pri običinskih volitvah in čigar jedro tvorijo radičevci) imel volilno zborovanje v dvorani »Hrvatskega Sokola« in le osobito dr. Rudolf Herceg kot radičevski predstavnik pogrel nekaj starega mirotvorčnega zellja. Ko se je koncem vojne - tako je modroval ta gospod - ustvarjala država SHS, je Pašić kot tedanja šef srbske vlade pri sklepanju premirja in miru dosegel, da se meje te države uredile tako, da je v njej več Srbov kakor Hrvatov in Slovencev skupno. Dosegel je, da je ta država bila proglašena za narodno, nacionalistično državo na osnovi narodnega edinstva, toda uredil je stvar tako, da je Srbov priložilo 40 odstotkov, Hrvatov 30 in Slovencev 7. S tem je pod firmo narodnega edinstva provedel velikosrbsko hegemonijo, isto je delal tudi Pribičević v Narodnem vijeću, a proti temu (proti narodni državi) je nastopil edino predsednik tedaj še neznamne sellaške stranke sedanj vodja vsega hrvatskega naroda Stefan Radić (Živio Radić!) - več minutno odobravanje, kako pa!), ki je zato postavil načelo »samoodločbe hrvatskega naroda«. Vodstvo hrvatskega naroda« zdaj zvesto vsem svojim starim idealom, poslednjič ponuja srbskemu narodu spravo in sporazum. Toda, ako zakoniti in formalni predstavniki srbskega naroda resnično hočejo pravi in trdni sporazum, tedaj moralo vedeti, da tak sporazum mora biti svoboden, svoboden pa ne more biti, dokler je vodstvo hrvatskega naroda v zaporu (»Živio Radić«) ... Gospod Herceg hoče očividno reči, da radičevcem z vsi njihovo spreobrnitvijo ni šlo in ne gre za ničesar drugega, ko da rešijo iz zapore onega svojega ganeta, ki jih je že toliko ociganil, a so še vedno slepo nori vanj!

»Slovenec« se hoče žrtve. V nedeljski številki je »Slovenec« med ljubljanskimi vestmi v imenu prijateljev »Pri Kaplanu« za vodo v par vrsticah vzel slovo od ravnatelja okrajnega urada gosp. Ivana Kocmurja. Pravi, da je postal žrtev »današnjih mogotcev«, radi tega, ker je bil pred davnimi leti ljubljanski občinski svetnik. Vemo, da so o Kocmurjevi stvari odročali vse drugi ljudje, kakor demokracije, znano nam je tudi, da so se v uradu vsi brez razlike oddahnil, razun par ožjih zvestih, kar pa je navadno tako. Toda to nas ne zanima. Važno je, da vemo, kako moralo zastopa »Slovenec«. Seveda klerikalno maščevalno. Grozi in išče žrtve. Pravi, da bo slava kvalificiranih uradnikov »trajala samo tako dolgo, dokler bo dr. Žerjav še minister. Onda zbogom vsi skupaj! Po »Slovenčevim« morali in človekoljubnosti pa bi mogli tudi mi reči: »Sada zbogom vsi skupaj!«

Ugibanja in intrige. V zadnjem času so se v javnosti opetovano pojavile vesti, da se vršijo med radikalno in samostojno demokratsko stranko nogalarna in svrhu fuzije obeh političnih organizacij, ki bi se naj izvršila na ta način, da bi samostojni demokrati vstopili v NRS. Te vesti izhajajo očividno iz dejstva, da je politična solidarnost Narodnega bloka vedno čvrstejša, kar so v polni meri dokazali tudi dogodki zadnjih tednov. Dejstvo je, da sta si obe koalirani narodni stranki glede bodoče politike povsem edini in da je državna in narodna potreba tako v NRS kakor v SDS utrdila odločno voljo, zasigurati

trahu sodelovanje obeh narodnih strank. Kako gre politična solidarnost Narodnega bloka opoziciji na živce, le v ostalem razvidno iz najnovejše zagrebške intrige. »Novosti« vedo namreč povedati, da so se v SDS pojavila nasprotstva. »Grupa« Grisogona - Krizman, Demetrovič je za to, da se napravi koalicijska RR, »grupa« Pribičević - Žerjav je proti sodelovanju radičevcev v vladi. Prva grupa se celo pripravlja, da se zopet združi z Davidovičevimi stranko. K tej »informaciji« je treba pravišiti le, da je ravno tako glupa, kakor je od kraja do konca izmišljena.

Iz demokratske stranke

Srez Maribor desni breg. Dne 2. t. m. ob 14. uri se je vršil v restavraciji Narodnega doma sestanek vseh predsednikov in delegatov krajevnih organizacij SDS iz srez za Maribor desni breg v svrhu ustanovitve srezke organizacije. Po daljšem razmotrivanju političnega položaja v posameznih občinah so bili izvoljeni za predsednika I. Kejžar, za podpredsednika dr. Pučnik, tajnika A. Zavodnik in blagajnika K. Dolenc. So glasno se je sklenilo, da naj se tudi bodoči sestanki iz praktičnih ozirov sklicujejo vedno v Mariboru in sicer ob nedeljah ob 14. uri ter da se naj sestankov vedno udeležijo vsi predsedniki in najmanj po en delegat od vsake krajevne organizacije.

Po svetu

Arabej in stremenje židov v Palestini. Pri angleškem državnem tajniku za kolonije Ameriju se je zglasila te dni deputacija odličnih Arabcev, ki ga je opozorila, da postaja položaj v Palestini zelo resen. Balfourjeva izjava o »židovski narodni domovinski pomeni kruto žalitev in napad na Arabce. Prebivalci Palestine žele, da se jih smatra v njihovi deželi kot domačine ne pa kot tužje Amerije je odgovoril deputaciji, da je bojazen Arabcev neupravičena in pretirana. O kaki nevarnosti, da bi židji številčno prekosili Arabce, sploh ne more biti govora. L. 1920, je bilo v Palestini 673.000 prebivalstva in od teh samo 55.000 židov, letos pa 806.000 med njimi 108.000 židov.

Vesti iz Prekmurja

Kaj nas teži? Pod tem naslovom slikajo zadnje Kleklove »Novine« težek gmetni položaj, v katerem se nahaja Prekmurje. »Ni mamno drv. Nimamo sena. Kako naj preživim sebe in svojo družino? Nimamo penaz. Davki so visoki.« Tak je sedanj položaj v Prekmurju. Samo to so pozabile »Novine« povedati, kdo je kriv, da je prišlo tako do leč. Krivi so tisti, ki zastopajo Prekmurje v Beogradu, to so radičevci in Kleklova stranka, katerima je Prekmurje dalo po dva mandata. Krivi pa so si tudi Prekmurci sami, ki so dali svoje kroglice strankam, ki ne morejo ničesar doseči. Upamo, da se bodo prekmurskim volilec oči počasi odprle.

Prodanovci. V nedeljo, 26. aprila je umrla v javni bolnici v Murski Soboti posestnik kova žena Terezija Podlejšek iz Prodanovca na posledica opeklin, ki jih je dobila v petek, 24. aprila, ko je pomagala reševati živino iz gorečega gospodarskega poslopja.

Iz Primorja

»Scampolo« v Ilirski Bistrici in »Vdova Rošinka« v Gorici. V nedeljo dne 26. aprila je gostovala v Ilirski Bistrici tržaška šteta japonska čitalnica. Nastopila je z Nicodmijevimi igro »Scampolo«. V Gorici je istega dne uprizorilo marljivo in agilno »Dramatično društvo« pod vodstvom g Cirila Brautza Golarjevo komedijo v treh dejanjih »Vdova Rošinka«. Igra je bila dobro podana in je držale ves čas gledalce v napeti veselosti.

Nalezljive bolezni v Trstu. Zdravstvo na statistika izkazuje v Trstu zadnji teden 9 slučajev davice, 14 slučajev škrlatice, 3 slučajje trebušnega legarja in 2 slučajja paratifusa. Ena oseba je umrla na davico.

Slovenec ne sprejemajo več k srbski plojstvu. Italija vpkoljuje sedaj v vojaško službo letnik 1905. Vojaški novinci slovenskega rodu se od tega letnika dalje ne sprejemajo več k srzrakoplovstvu, smejo pa se po potrebi dodeljevati k telegrafu, ženinj in podobnim specialnim oddelkom.

Javna slovenska čitalnica v Gorici. Koozemec prošlega meseca se je otvorila v Gorici javna slovenska čitalnica, za katero stoji sedem domačih prosvetnih organizacij. Tudi lep znak življenske sile gorških Slovencev!

Med Jermene je prišel v tovarni za cement v Deshlag 52letni delavec Franc Masirih. Jermeni so ga popolnoma zmečkali. Pokojnik je bil že dvakrat v smrtni nevarnosti ter zapuščal vdovo in šest nepokršljenih otrok.

Klerikalci povsod enski. Pred kratkim so igrali v Gorici Golarjevo komedijo »Vdova Rošinka«. Klerikalni tisk v Gorici ni doslej nikoli omenjal gledaliških predstav, dasi se jih je vršilo že nad 40, sedaj pa mu je žilica nenkrat zaigrala in se je postavil »Vdovi Rošinki« po robu, češ, da je to nedopustna igra. »Dramatično društvo« v Gorici je radi tega izdalo protest ter objavilo njegov tekst v tržaški »Edinosti«. Klerikalce je pač vedno in povsod klerikalce: dokler ga protežiraš molči, ko pa hočeš uveljaviti svoje, mu zraste greben in sine pokonci. Seveda so zavedni Goričani poskus kulturnega bojkota takoj zavrnili in povedali, da bodo zansprej podvojili svoje sile v dramatični stroki.

Uvrčenje bivših avstro-ogrskih vojakov v italijansko armado. Italijanske oblasti v Juljski Krajini izdajajo bivšim vojakom avstro-ogrskemu armade potrdilo o neomejenem dopustu (foglio di congedo limitato). Sličan dokument dode tudi italijanski vojski, ki so odslužili vojaški rok. Pri uvrščanju bivših »o. o.« vojakov v italijansko armado se ne gleda na čin, ki so ga imeli posamezniki v bivši vojski. Vsi so uvrščani v armado kot navadni prostaki.

Naši kraji in ljudje

Pred blejsko sezono

Bled, 2. maja.

Odkimala je starša zima. Okolica se odjeva v zelenje in cvetje, le stara častljiva velikana oče Triglav in stric Stol gledata še v beli odeji v dolino na Bled in okolico. Molče motrita živahno gibanje v naši nebeski dolini. Vse se pripravljajo na bližajočo se letoviško sezono.

Občina Zdraviliška komisija in Prometno društvo so pridno na delu. Praviljavajo se ceste, pešpota, šetališča, parki, vrtovi. Vse se regulira in obnavlja, da se bo nudila letoviščarjem čim večja udobnost. Povsod je opaziti pravilno razumevanje merodajnih funkcij, kako je treba obdelati njivo tujkega prometa. Ako se bodo dela za izboljšavo Bleda in okolice nadaljevala s tako intenzivnostjo, kakor dosedaj, bo zaslovel Bled ne samo radi svoje prirodne lepote, ampak si pridobi svetovni sloves tudi glede urejenosti. Zupanstvo svoječasno ni imelo volje in tudi nebenega razumevanja za važni tujski promet. V tem oziru je nastal temeljit preokret šele z nastopom bivšega župana gosp. Tomca. Njegovo delo nadaljuje sedaj župan gosp. Kenda, ki je v nekaj mesecih pokazal, da hoče dvigniti Bled na tako stopnjo, da bo v vsakem oziru naravnost vzorno urejeno letovišče. To govore ogromna dela na olediščih in uredbi Bleda, ki so deloma že izvršena, deloma pa še v toku. Odbor Prometnega društva in Zdraviliške komisije sta mu že ponovno soglasno izrekli zahvalo s prošnjo, naj se ne ozira na razne kritike, ki so več ali manj osebne in političnega značaja, temveč svoje dosedanje delovanje v prospeh in procvit Bleda še pojači. Naj ga teši zavest, da vsi razumni krogi z zadovoljstvom in zadoščenjem zasledujejo njegovo delo. Na godrnjače vaškega zvonika pa čakamo, da bodo želi sad njegovega dela z drugimi vred. Potem bodo menda tudi ti zadovoljni.

Mariborska nedelja

Zimska pomlad. Odbornica brigadirja polkovnika Nikoliča.

Maribor, 4. maja.

Ne baš prijetno, ampak lepo je bilo jutro: mesto v bohotnem zelenju, ki se je prelivalo na obeh straneh kalne, dežeče Drave gor v Pohorje in čez vinograde v Kozjak, kjer se je pomešalo v sveči sneg. Po malem je rosilo izpod meglenega obzolja, drobno, da je ravno motilo lahne oblake, ki so se dvigali proti sneženim jasm nad zelenimi pohorskim gozdovi. Pogled za našega visokega mostu nad Dravo je vedno pester in očarajoč. To nedeljo bi bil rad slikarja - umetnika: V valoveč štimgungo, ki se je vsak hip spreminjala, je naenkrat zasijalo, ampak le iz daljave, kjer se zojuje Dravska dolina pred našimi očmi ob koroški meji. Tam so zablesteli pobeljeni vrhovi borovških gora v tolikem žaru jutranjega solnca, da je solnčno jutro prodiralo skozi dravsko puščobo do Maribora in dalo končno tudi mestu toliko pomladnega odhida, da je mogla še dopoldne svirati z grba v mestnem parku.

Premočene ceste in hladni majnik na je tudi povodno zadržal meščane doma, tako da je deca z mamami napolnila mladinsko predstavo v gledališču, ki je bilo tudi prejšnji večer polno pri premieri opere «Marta» in še v nedeljo zvečer je bil dober obisk pri drami «Scampolo». Če ni solnca, smo torej tudi v majniku dostopni duševni hrani in lepi umetnosti.

V nepričakovano nacionalno - patri-

jotično manifestacijo pa se je razvil poslovinji večer brigadirja polkovnika Stojana Nikoliča v Narodnem domu. Skromna časopisna nota je zadostovala, da je prispel na to slavje poleg oficirskega zbora ves jugoslovenski Maribor po svojih najodličnejših reprezentantih. Obe restavracijski dvorani sta bili nabito polni, ko je zbrane goste ob 21. uri pozdravil imenom Oficirkega doma v slovenščini in srbohrvaščini polkovnik Bleiweis ter zaslužno slavil odlične sposobnosti ter privlačen karakter v Osijek odhajajočega predsednika Oficirkega doma gosp. polkovnika Nikoliča. Ker je veliki župan dr. Pirkmeier službeno odsoten, se je v njegovem imenu sreznji poglavar dr. Fišer zahvalil odhajajočemu komandantu Maribora gosp. Nikoliču za vzorno sodelovanje s politično oblastjo, ki ga je vsikdar kazal neumorno delavni gosp. Nikolič. Mestni podžupan dr. Lipold je podčrtal imenom mesta globoko umevanje, ki ga je kazal gosp. Nikolič za težnje obmejnega Maribora v vsakem pogledu, zlasti tudi v nacionalnem oziru ter vsikdar čuval prijateljske vezi med prebivalstvom in vojaštvom.

Polkovnik Nikolič je bil tudi aktivno delaven v našem nacionalno - kulturnem življenju, pri «Slovenski Citalnici» celo odbornik. Zato je predsednik Citalnice dr. Reisman v daljšem govoru orisal veličansko razliko med propadlo avstrijsko vojsko in našo jugoslovensko armado, ki je ustvarila po kasarnah prave kulturne zavode, kar čutimo zlasti v Mariboru, kjer baš oficirji ustvarjajo z idealnimi, jugoslovanstva prožnimi oficirji kot je Stojan Nikolič, našo boljšo mlado generacijo. Neprisiljen demokratizem in kultura sta bila Stojanu Nikoliču vedno temelj te vzgoje. Dr. Kovačič se je slavljencu zahvalil za umevanje, ki ga je vsikdar kazal Sokolstvu in rezervnim oficirjem ter prosil, da podpira težavno sokolsko delo tudi na vročih tleh Osieka v korist ujedinenju Jugoslovenov. Enako iskreno je govoril še polkovnik Spasić o prijateljskih vezeh, ki so spajale komandanta Nikoliča z oficirji in celim vojaštvom.

Ko je končno vstal naš ljubljenec in odgovarjal vsakemu govorniku posebej, nas je s svojim retrično dovršenim govorom pač le vnovič prepričal, da imamo pred seboj res celoga moža, ki mu povsem gre vsaka velika hvala, katero so iznesli predgovorniki. Občinstvo ga je ponovno prekinjalo z burnim aplavzom, ko je govoril o nalogah jugoslovenskega oficirja v Mariboru. On sam pa je med govorom omenil, da je bil do solz ranjen, ko mu je dr. Reisman priznal njegovo iskreno sodelovanje na polju izgraditve jugoslovenskega Maribora. Publiko ga je razumela.

Maribor že dolgo ni zabeležil tako lepe nedelje, tako iskrene jugoslovenske manifestacije zrelih javnih delavcev.

Izpopolnitev proge Ormož-Murska Sobotica

Ljutomer, 3. maja.

Izpopolnitev proge in prometa na naši novi železniški progi počasi, a stalno napreduje. Marsikaj je ob otvoritvi bilo še nedovršeno in niti postaje še niso stale; stanovanja za službenice so še sedaj skromnejša nego je pri naših železnih običajno in imajo razne pomanjkljivosti, n. pr. glede studencev, stranišč in slično. Radi tega je neumilna štedljivost, s katero je postopala bivša gradbena direkcija v Ljutomeru, ki je izročila železnično prometno s takimi nedostatki, pri tem pa — «prihranila» 25 milijonov dinarjev že dovolje-

nega kredita, s katerim bi lahko razpolagala.

Kakor smo že v zadnjem pismu omenili, se sedaj marljivo dela na dovršitvi in izpolnitvi železniških naprav. Kolodvorsko poslopje v Beltincih je naglo napredovalo in tudi postajališče v Ljutomeru, katero so predvidevali že najstarejši načrti bivšega štaferskega železnega odbora pod nazivom «Luttenberg-Sparkasse», je že pod streho. V šestih tednih ali dveh mesecih se lahko izroči promet, v veliko zadovoljstvo nele Ljutomerčanov, ampak vseh prebivalcev okoliških krajev do Razkrižja in Strigove.

Velikega pomena za kraje spodnjega ormoškega okraja bo postajališče v Pušcerih kamor gravitirajo Frankovci, Loperčice, Obrež, Šalovci, Godevanci in Vitani; to postajališče je po želji prebivalstva na program in se lahko izvrši v najbližnji bodočnosti, ako lokalni faktorji v malenkostni meri prispevajo. Ormožani od tega postajališča očitvidno ne bodo imeli koristi, kakor za mesto Ormož samo železnica nima tako velikega pomena, kakor so nekateri pridobitni krogi pričakovali. Ormoški kolodvor je namreč predaleč zunaj mesta, s katerim je spojen s strmo cesto, ki ne more pospeševati stikov.

Po prvotnem načrtu bi se imel zgraditi nov kolodvor v Ormožu, ker stoji sedanj na zelo tesnem mestu med hribom in Dravo, in bi se sedanje postajno poslopje porabilo kot stanovanjska hiša za železniške uslužbenice. Zaradi velikih stroškov se je ta namera opustila in se bo sedanje postajno poslopje samo zvišalo za eno nadstropje, kolodvor pa se bo nekoliko razširil na ta način, da se bo skladišča premaknilo dalje proti Dravi.

Novo zgradbe se imajo izvršiti še v Ljutomeru: kurilnica in stanovanjsko poslopje za železniško osobje z najmanj desetimi stanovanji.

Kljub temu, da je treba še toliko dela in izpopolnjevanja, je ljudstvo z novo železnico zadovoljno in se je pridno poslužuje. Zlasti za Mursko Sobotico je uvedba tretjega para osebnih vlakov zelo važna, ker dobi ugodne zveze, ki jih je dosedaj močno pogrešala.

Marta Korda kot baronesa

Mary Večera

v filmu Tragedija na dvoru Habsburg pride v kino Ljubljanski dvor.

Smrt mladega književnika Šimića

V Dubrovniku je koncem prošlega tedna izdihnil hrvatski književnik Anton Branko Šimić.

Kdor je zadnja leta količkaj prelistaval zagrebške revije, je našel v njih tudi ime A. B. Šimića. Bil je to razmeroma še mlad pisatelj — umrl je konaj v svojem sedemindvajsetem letu — toda zelo agilni književnik. Komproso je zavrčal. Borbenost je bila njegovo geslo. Sledil je svojemu poklicu s tisto požrtvovalnostjo, ki ustvarja fantastične dela.

V dvojni hrvatski književnosti zavzema A. B. Šimić poleg Gustava Krkleca eno najodličnejših mest. Med mlajšimi liriki mu gre nedvomno prvenstvo. Svoja strastna čustva je razodeval čitateljem v bizarni obliki, ki je že na zunanji kazala znake nervoznosti. Radi tega je bila množica tuj. Vsi poznavalci umetnosti pa so mladega pesnika imeli radi saj so vedeli, da je vsak njegov stih razodejal tega, kar je mladi poet globoko občutil. Šimić je napisal celo vrsto pesmi, katere je mogoče šteti med najbolje sodobne lirčne proizvode raiše hrvatske književne generacije. Te mu bodo ohranile traeni spomin v slepstveni zgodovini.

Šimić je bil rodno iz Hercegovine. Pisati je začel zelo mlad. Ko mu je bilo sedemnajst let, je že bil sodruinik cele vrste revij in listov. Izdal pa je samo eno pesniško knjigo z naslovom «Preobraženje». Nekoliko časa je skupno s pisateljem Milanom Begovićem urejeval

«Savremenik», ki je lani nehal izhajati. Pozneje je izdal lasten mesečnik «Književnik». Pred par meseci je izšla njegova zadnja številka pod Šimićevim uredništvom.

A. B. Šimić je žrtev naše pisateljske bolezni — jetike. Bolehal je na nji že dolgo. Zagrebško ozračje ga je uničevalo, zato si je skušal pomagati s spremembo na jugu. Nadejal se je, da mu Dubrovnik povrne zdravje, a zgodilo se je baš nasprotno. Pokoj njegovi duši, ki je vredna svetlega spomina vsakega jugoslovenskega kulturnega delavca.

Slikarska 40letnica Bele Čikoša

Pred štiridesetimi leti se je v osješki rodbini Čikošev sin izneveril tradicijam obitelji: častnikov sin je sselk vojaško sukunjo, zapustil oficirski stan in se podal na umetnostno akademijo. Kadetnica mu je presedala, pa je zamenjal sabljo s slikarskim kistom. Mladenič je študiral najprej v Monakovem, potem je šel na Dunaj in v Italijo. Ko se je vrnil na Hrvaško, je razstavil svoja dela in dobil priznanje. Postal je to, kar je vedno želel biti — umetnik.

Čikoš ima za hrvaško upodabljačo umetnost velike zasluge. Delal je najprej doma, potem se je izselil v Ameriko. Nemirni duh mu ni dal pokoja v tujini; Čikoš se je kmalu vrnil nazaj v rodne kraje. Njegova faustovska natura mu ni dovolila, da bi delal vztrajno kakor popliten umetnik; njegova dela so plod silnih erupcij, ki se pojavljajo v neke vrste umetnikih od časa do časa in so takrat tako elementarni, da si ukričijo pot skozi vse zapreke.

Čikoševe slike odlikuje v prvi vrsti neka dramatičnost. V Kajnu in Abelu vidimo katastrofo sveta. V Potopu, Juditi in Holofernu, v Odiseji se nam razkrivajo isti elementi človeške življenja in divje prirode. V grandiozni «Pietà» nam je Čikoš naslikal katastrofo matere, v «Ostavljeni» pa katastrofo žene.

Umetnik je naslikal tudi več ženskih portretov. Toda ne portretov v običajnem pomenu besede; njegove žene so: Penelopa, Indita, Saloma, Sappho, Kirka. Vse te figure je postavil slikar v razne položaje, da je v zvezi z njimi lahko očrtal miselnost, iz katere so vznikli liki. Poseben znan in čišlan je v tem slogu napravljen portret njegove žene, platno, ki predstavlja damo z otrokom. To je mojstrovina svoje vrste, ki je treba pod njo napisati samo «Madona», pa bi imela svoj renomé in šla z njim po svetu.

Čikoš ni slikal samo za domovino. Mnogo njegovih slik se nahaja danes na tujem. Ciklus «Innocentia» je v Rusiji, več slikarjevih umotvorov je v posesti Francozov in Američanov. Čikoš je slikal večinoma na platno z oljem, a tudi v akvarelu je mojster, kar je dokazal zlasti s skicami za zgodovinske kompozicije.

Jubilant je deloma znan tudi med Slovenci. «Slovan» je pred poldrugim desetletjem prinesel celo vrsto reprodukcij Čikoševih del, večinoma stvari, ki jih je izdala «Hrvatska Matica» za svoje člane v posebni mapi. Umetnik šteje danes šestdeset let in je še pri polni moči. Jugoslovenska upodabljača umetnost se nadeja od njega še lepoh pridobitev.

Strelji iz ljubosumnosti

Ljubljana, 4. maja.

V deželno je prišla pomlad, objela tudi ljudi in pričela v njih razpaljati razne strasti. Čas je nevaren posebno za mlade kolektivne ljudi, ki v trenutku razburjenosti napravijo dejanja, ki so usodna za njihovo celo življenje.

Včeraj se je v Ljubljani zopet pripetil zločin, ki je razburil vse mesto. Fant, mlad še in nepremišljen, strastno zaljubljen v poltroka je poskusil z revolverjem istemu upihnihi luč življenja vsled ljubosumnosti. Sedaj brezposelni bivši laborant v kemični tovarni, 19-

Poslušajmo

Glas srca.

Hitimo v

Elitni

Kino

Matica!

LIUBLJANSKI DVOR

Telefon 730.

Danes zadnjikrat

Franc Molnarjev:

Gardni oficir

Štajnska smehapolna veselogra v 6. dejanjih v glavnih vlogah Maria Korda, Alfred Abel.

Jutri: Lucy Doraine v vellefilmu:

„Prokletstvo Faraonove mumije“

Predstave ob 4., 6, 6, 6, 8. in 9. uri.

ni Lambert Oelhofer, se je že pred 2 letoma seznanil s 17-letno dijakinjo trgovske šole na Kongresnem trgu Julko Š., stanujočo na Zrinjskega cesti 7. III. Iz slučajnega poznanstva se je tokom časa razvila ljubezen. Oelhofer je dekletu pridno dvoril, imela sta sestanke na cesti in drugod v mestu. Običajno jo je spremljal tudi na poti iz šole. Dekličina teta, Albina, pri kateri njena nečakinja stanuje, je vedela za ljubavne odnose, jih spočetka trpela, končno pa je dekliči odsvetovala hoditi z Oelhoferjem. Menila je dekletu s tem le dobro, ker si je mislila, da to razmerje tudi v šoli ne napravila dobrega vtisa. Julka je tetin nasvet poslušala in vsled tega ni iskala več stikov z ljubimcem. Oelhofer je kmalu občutil spremembo in pričel očitati dekliči hladnost, obenem pa se je naselil v njegovem srcu črv ljubosumnosti.

V nedeljo, okoli pol 11. dopoldne je srečal Oelhofer svojega dekleta pred trgovino Persche Pred škofijo, vračajočo se v družbi tete in neke gospe iz cerkve. Stopil je z dekletom hitreje po Poljanski cesti naprej, rekoč, da ji ima povedati različne stvari. Pričel pa ji je takoj očitati, da se ne zanima več za njega, da je postala napram njemu čisto mrzla, iz česar sledi, da ga nima več rada... Dekle je poskušalo fanta odvrniti od teh misli. Na Poljanski cesti se je nato Oelhofer poslovil od nje. Dekle je šla obiskat svojo prijateljico Armičevno na Poljansko cesto, on pa je odšel domov v hišo št. 17 na isti cesti. Ko se je Julka vračala domov, pa ji je Oelhofer prestregel pot ter jo spremljal na njen dom, ves čas molčeč in nekaj težko premišljujoč. Komaj sta stopila v kuhinjo in je Julka, obrnjena proti fantu, ravno snemala z glave klobuk, pa je Oelhofer potegnil iz žepa revolver ter sprožil na njo. Čim se je začel pok, je razburjena teta Albina pričela kričati. V ramo ustreljena deklica je skočila v spalnico k oknu in klicala na cesto. Oelhofer se je hotel nato ustreliti v glavo, vendar pa mu je odpovedal samokres. V splošni zmešnjavi si je hip nato nastavil samokres na prsa. Kroglja je zdrsnila pod pazduho, prebila steklena vrata in udarila za vrati stoječo Albino v levo stran prsi. Na krič obeh žensk so prihiteli pred hišo otroci in poklicali stražnika. Ko je ta prišel je obvestil najprvo o dogodku resilno postalo, nakar sta bili ranjeni ženski prepelani v bolnico. Na mestu so se seveda zbrale velike množice ljudi.

Oelhofer, ki je spočetka zbežal, je hitel najprej domov in povedal da je storil nekaj groznega. Vest pa ga je kmalu prizgala nazaj na lice mesta, kjer mu je stražnik napovedal aretacijo. Na policiji je pozneje izpovedal, da je storil svoj korak iz ljubosumnosti, meneč da ga Julka več ne ljubi. Kako pa se je stvar pravzaprav odigrala, ne ve, ker je napravil vse v nekaki podzavesti. Policija je nevarnega mladeniča predala državnemu pravdnštvu. Ženski nista bili ravno nevarno ranjeni. Julki je krogla raztrgala na rami samo meso, njeni teti pa so kroglo kmalu potegnili iz prsi in pljuča niso ranjena. Po mali operaciji sta bili obe ranjenki odpuščeni domov in se bosta lahko zdravi vili ambulatorično.

Oelhofer, ki je spočetka zbežal, je hitel najprej domov in povedal da je storil nekaj groznega. Vest pa ga je kmalu prizgala nazaj na lice mesta, kjer mu je stražnik napovedal aretacijo. Na policiji je pozneje izpovedal, da je storil svoj korak iz ljubosumnosti, meneč da ga Julka več ne ljubi. Kako pa se je stvar pravzaprav odigrala, ne ve, ker je napravil vse v nekaki podzavesti. Policija je nevarnega mladeniča predala državnemu pravdnštvu. Ženski nista bili ravno nevarno ranjeni. Julki je krogla raztrgala na rami samo meso, njeni teti pa so kroglo kmalu potegnili iz prsi in pljuča niso ranjena. Po mali operaciji sta bili obe ranjenki odpuščeni domov in se bosta lahko zdravi vili ambulatorično.

Es-ka Kolesarji vshek moderno tehniko
Jogo Torpedo Bianchi najceneje pri
J. Gorec Palača Ljubljanske kreditne banke in Gospodstva c. 14.
Vsi nadomestni deli in oprema.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama

Torek, 5.: Zaprto.
Sreda, 6.: «Narodni poslanec». 25letnica umetniškega delovanja g. Josipa Povheta. Izv.

Četrtek, 7.: Zaprto.
Petek, 8.: «Narodni poslanec». F.
Sobota, 9.: «Kar hočete». E.

Ljubljanska opera

Torek, 5.: «Aida». Gostujeta Vika Čaleta in Dimitrij Orlov. C.
Sreda, 6.: «Don Pasquale». D.
Četrtek, 7.: «Aida». Gostujeta Vika Čaleta in Dimitrij Orlov. A.
Petek, 8.: Zaprto.
Sobota, 9.: «Glumači», «Cavalleria rusticana». Izv.

Nedelja, 10.: «Russalka». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Torek, 5.: «Tri sestre». C. (Kuponi.) Zadnjič v sezoni.
Sreda, 6. ob 17.: Mladinska predstava dekličke meščanske in osnovne šole v prid otroške bolnice.

Celjsko gledališče

Petek, 8. ob 20.: «Cvora». Gostovanje zagrebškega Narodnega gledališča. Izv.

IV. filharmonični koncert

Sinoči se je vršil v Filharmonični dvorani v Ljubljani četrti abonementni koncert ljubljanske Filharmonične družbe, ki nam je prinesel spored pri nas doslej še popolnoma neznan ruske moderne pesmi. Gospa Anka Koševič-Badalčić iz Zagreba in njen spremljevalec g. Ernest Kraut sta nam podala pestro niz sodobne ruske moderne pesemske glasbe. Na sporedu smo čitali imena Mihajla Gnjazina (Dve mimieturi), Nikolaja Medtnerja, ki je bil zastopar s silno zanimivo in pomembno pesmijo «Mislec», Ljubova Štrejhera (Streicher?) z srabsko pesmijo, dalje Nikolaja Obuhova in Sergeja Prokofjeva znamenitega ruskega skladatelja, najmoderneje smeri. Čuli smo njegovo pesem «Glas ptice» (besedilo Baljmonta), skladbo finega lirskega občutja. Aleksander Krejn se mi zdi tipljen židovski skladatelj ne le po izbiri besedila («Jaz sem saronska narcissa») temveč tudi po sen-

timentalno-zanositem čustvovanju in izražanju, ki je značilno za skladatelje semitskega pokoljenja. Njegove skladbe posebno odlikuje čut za barvitost in pestrost.

Manj pomembna je brez dvoma skladateljica Julija Vejsberg (Weissberg?), bržkone članica istega naroda kot prejšnji. Njeni dve pesmici na čudalepe kitajske tekste iz Šikinga in Li-tai-poja sta bili nekam šibki in brezizrazni. Doselej naštetih skladatelji pripadajo po načinu izražanja najmodernejšim glasbenim strujam. Manj radikálni so Nikolaj Mjaskovski, Leonid Aleksandrov in Artur Lurje, čigar vesela, živahna in sveža «Saljiva» je primerno zaključila spored, ki je bil zanimiv, da ni bil malo preveč enoličen.

Izgleda, kakor da na vseh skladbah teh ruskih skladateljev leži težka peza melanholijske in lirčne zasanjanosti, ki se je ni nihče za Skrijabinom, izvemzi morda Stravinskoga in Prokofieva, znal otresti vsaj za hip. To bo bržkone tudi vzrok, da se te pesmi nasplošno ne pojo kaj dosti na koncertih in po svoji zunanji in vsebinski konstrukciji vsekar bolj spadajo v intimen krog kot pa pred široko publiko. Umetnica je prednašala vse pesmi izrazito in poglobljeno, dasi z nekoliko zastirmit in neprožnim glasom; spremljevalec se ji je docela podredil in ji tenkoslušno sledil. Koncert, ki je bil žal precej pičo obiskan, je svoje

misijo, seznaniti našo publiko z modernimi ruskimi pesmimi, docela in zadovoljivo izpolnil.

Ljubljanska drama. Prihodnja premijera v ljubljanski drami bo jutri v sredo. Vpizori se Nušičeva veselogra «Narodni poslanec» Naslovno vlogo igra g. Povhe, ki obhaja v tej predstavi petindvajsetletnico svojega umetniškega delovanja. V ostalih vlogah nastopijo g. Wintrova, Vera Danilova, Slavčeva, Rakarjeva, Gorjupova, Skrbinšek, Danilo, Kralj, Peček, Cesar, Medven, Jan, Sandri itd. Režira g. Rogoz. — Na povabilo beogradske gledališke uprave se pripravila gostovanje naše drame na Narodnem pozorišču v Beogradu. To gostovanje bo sredi maja. Zaradi priprav za gostovanje se načrt nadaljnega dramskega repertoarja spremenil. Za zadnjo predstavo v abonmanu dobe abonenti tri komedije in sicer dve Šekspirjevi («Kar hočete», «Komedija zmešnjava») ter eno Langerjevo («Kamela skozi Sivankino uho»). Vsaka od teh komedij se bo igrala za dva abonemna. Tekom te sezone se vpizori tu di še Mannersova veselogra «Pegica mojega srca».

Dvajsetletnica prvega sestanka jugoslovenskih upodabljačih umetnikov v Zagrebu. Dne 1. maja letos je minulo dvajset let odkar so se v Zagrebu prvič sestali jugoslovenski upodabljači umetniki. Z brvovlakom so se

tedaj pripeljali slikarji in kiparji iz Sofije ter iz Beograda, da stvorijo skupno s Slovenci in Hrvatji skupno društvo, oblikujočih umetnikov. Sprejem bratskih slikarjev in kiparjev je bil tedaj zelo prisrčen. Zborovanje umetnikov je trajalo do 5. maja. Njegov rezultat je bilo društvo «Lada», ki je začela svoje delovanje pravzaprav že leta 1903. o priliki kronanja Petra Karagjorgjevića v Beogradu.

Junaški tenor Dimitrij Orlov Danes v terek zvečer gostuje v ljubljanski operi Dimitrij Orlov, pevec odličnih umetniških kakovosti, ki ima lep blesteč junaki tenor. Umetnik poje svoje vlogo v «Aidi» v ruskem jeziku in gostuje v Ljubljani na angažma za bodočo sezono. Poleg njega gostuje še dramatična pevka gospa Vika Čaleta, ki je peela vlogo Aida z odličnim uspehom v Zagrebu, Osijeku in Sarajevu večkrat skupno s g. Simencem. V Beogradu je peela Tosco, Butterfly, Sento in Židovko v Zagrebu pa v Parsifalu vlogo Kundry in v Lohengrnu Elzo. Predstava se vrši za red C.

Koncert Glasbene Matice v Mariboru preložen. Radi resne obolelosti gospoda Topiča, ki že teden dni ne more zapustiti postelje, se za sredo dne 6. maja 1925. doleten koncert Glasbene Matice v Mariboru preloži na soboto dne 9. maja. — Odhor.

Koncert bratov Jovanovićev v Zagrebu je bil prav iskren umetniški dogodek. Vsi

Iz življenja in sveta

Pismo iz Pariza

Na Napoleonovem grobu. V Malmaison. — Mednarodna razstava dekorativnih umetnosti. — Občinske volitve. — Gospa Emilie Zola.

Pariz, 29. aprila.

V marmornem kapelo ponosnega «*Dom des Invalides*» lije skozi visoka barvna okna sinja in rožna luč na grobnico Napoleona I., genialnega francoskega vojskovodje in cesarja. Čudno, veliko razpoloženje objame romarja, ki se je, pohajkujoč in strmeč po prostnem Parizu, iz drhteče ulice zatekel v tako zgovorni mir tega posvečenega prostora... Pod široko kupolo je ureznenj okrogel prostor s krsto iz rdečega finskega granita, zastraženo od rešnih postav kamnitih angelov. Ob ograji stoje v krogu zamišljeni obiskovalci in z ro na grob, ki je sanjavo oblit s prameni pisane luči. Kako vzharno življenje, koliko bojev, vnanjih in notranjih, koliko slave in ponižanja, blekna in srda velikih idej in človeškega udejstvovanja — zdaj pa ta po kojni monumentalni grob in krog njegaj ljudi od vseh krajev, ki so se prišli pokloniti in zunaj tihga doma veliki, šumni Pariz, življenje, vuharna pota kdovekam... A na mozaiku pod krsto v lavorjev venci vpletana davna krvava imena: Rivoli, Pyramids, Marengo, Austerlitz, Jena, Friedland, Wagram, Moskva. In stare preluknjane bojne zastave, ki se sklanjajo h grobu.

Eno uro od Pariza, v Rueu, je v pomladnem zelenju starih kostanjev skrit gradič Malmaison, nekdanja last Josefa fine, prve Napoleonove žene. Priprostorska, intimna stavba sredi prostranega vrta. Muzej spominov velikega imperatorja in njegove nesrečne soproge. Slike, vojne trofeje, obleke, dragocnosti, rokopisi, knjige, igrače, odlikovanja, tisoč drobnih spominčkov.

Ohranjene so tudi še sobane, kjer sta živela visoka vladarja. Prekrasna je muzikalna soba cesarjica, zanimiva Napoleonova knjižnica. In paviljon na vrtu, kjer je v toplih poletnih dneh sedel cesar in koval načrte...

Včeraj je predsednik francoske republike g. Doumergue slavnostno otvoril Mednarodno razstavo dekorativnih umetnosti. V fantazmagorično blesteče novo mesto, ki iz brezprimerne truda in v tekmovanju umetnosti skoraj vseh kulturnih narodov sveta raste do pomlad iz gostoljubnih tal med ponosno Seino in visoko kupolo palače Invalidov, so se vsule trume oficijelnih zastopnikov, poslancev, ministrov, senatorjev, časnikaerjev in tako dalje.

Otvoritev je bila na moč svečana. Gardna konjenica v gala-opravi, državne zastave, orkester Velike opere, zbori, solisti, slavnostni govorniki, Saint-Saensov Marche héroïque, cvetje, pokanje topičev... Gospod Doumergue se je, obkrožen od «visokih» glav, podal iz slavnostno okinčanega Grand-Palaisa po glavni aveniji proti osrčju sijajne, rastoče razstave. L'Exposition internationale des Arts décoratifs je bila otvorjena v določenem roku. Vendar moram tu pripomniti, da razstavne priprave še dolgo niso končane. Gospodu prezidentu so pokazali le izvesten del, ki so ga zadnje dni v naglici napol dovršili nekake Potemkinove valsi. Mnogo paviljonov danes še ni dozdanih, večina tujih narodov bo mogla odpreti svoje postore šele sredi maja ali začetkom junija. Posetniki, ki so se skozi petnajst vrat (človek ne ve, od katere strani je vstopil) danes nagromadili v to novo mesto umetnosti in moderne industrije, niso dobili nobenega podrobnega pregleda, pač pa so lahko od blizu opazovali zanimivo, žurno delo v posameznih stvabih, ki se vneto kosajo med seboj, katera bo preje do kraja dozdana, opremljena in ozaljšana. Ko bodo zadnji zidariji in dekoraterji zapustili svoje utrudljive postojanke (nekateri delajo dan in noč!), potem bo šele mogoče objeti z začudenimi očmi vse bogastvo in ves neverjetni sijaj, ki ga nekateri oddelki že bahato razkazujejo, nekateri pa šele mnogo obetajoče napovedujejo...

Prihodnjo nedeljo imamo občinske volitve. Pariz se navdušeno pripravlja nanje. Na vseh koncih in krajih se vr-

še shodi. Parizani vneto politizirajo in že nestrpno čakajo uspehov. Tout come she nous! Na velikih deskah slove ob hišah in ograjah veliki plakati, kjer občinski očetje obljublajo voličem vse najboljše in kolosalen napredek mesta. Ti plakati so pisani večinoma v zelo razburljivem in bojevitem tonu. Možakarji postajajo pred njimi in ugibajo: ali bi ali ne bi. Posebno zanimivi so naslovi s katerimi kandidati nagovarjajo volilce. Ti naslovi se previdno ravnaajo po kraju, kjer je plakat izpostavljen. V oddaljenem predmestju čitaš: Tovariši! Na zunanjih bulvarjih: Meščani! Bolj sredi mesta: Dragi somoščani! V okolici velikih bulvarjev in bogatih avenij pa: Gospodje volilci! In to na pozivih velike občinske svetnika, ki mu pač nihče ne bo mogel očitati nerazumevanja za koristne nianje... P. K.—n.

Profesor Fan Štursa umrl
Na kliniki prof. Kukule v Pragi je umrl v soboto popoldne znani češki kipar in eden najboljših predstaviteljev češkoslovaške upodabljajoče umetnosti profesor praške akademije umetnosti Jan Štursa. Rojen je bil 15. maja 1880 v Novem mestu na Moravskem. Ze v zgodnji mladosti je čutil v sebi nagnenje do slikarstva in kiparstva in tako je posejal kiparsko šolo v Hoficah, kjer se je seznanil z osnovnimi principi kiparstva. Po dovršenih študijah je odšel v Nemčijo, kjer se je takoj lotil praktičnega dela kot kamnosek v nekem nemškem podjetju. Leta 1899. se je vrnil v Prago in vstopil na akademijo h kiparju Myslbeku. Tu se je zanimal za simbolično umetnost. Takratna «Moderna revija» je rada sprejemala reprodukcije njegovih prvih del. L. 1902. je Štursa prvič razstavil svoja dela. Ker pa ni imel uspeha, si je moral služiti dve leti kruh s štukatorskim in livarskim delom.

Sele l. 1904. dobi Hlavkovo štipendijo in odpotuje v Monako, od tu preko Švice v Pariz in London. Na tem naučnem pohovanju se seznanja z modernim kiparstvom, ki mu je bilo do sedaj znano samo iz reprodukcij. Prvotni simbolist, literarni impresionist in sanjav lirik v upodabljajoči umetnosti se spremeni po prvih poskusih v kiparstvo, ki so dali umetnosti kine «Puberteta», «Extaza» in «Primavera», v globoko čutečega plastika, upodabljajočega erotično življenje, himno življenjske moči in klis plastičnega temperamenta. Ta sprememba je nastala v Štursi po pohovanju v Italijo. V tem času je ustvaril Štursa tri umetnine — «Evo» (v monakoški državni galeriji), «Toilette» (v dunajski državni galeriji) in «Sulamit Rahn» (v galeriji moderne umetnosti v Benetkah).

Od poznejših njegovih del so znani knji «Devočka med univianjem glave», «Messalina», «Pogreb v Karpatih», «Melanholična deklica», «Dar neba in zemlje», «Raničene», spomenik «Jana Amosa Komenskoga», kipi Hane Kvanilove, Maksa Svabinskega, Edvarda Vojana, peščen portret Alojzija Jirska, doprsni kipi presidenta Masaryka itd.

Za češko umetnost je Štursova smrt naltežji udarec. Pokojnik je imel vse lastnosti genialne osebnosti. Kot človek je bil izredno blažega in plemenitega značaja, kot umetnik posebeben smisel za čistoto oblike in bogata notranja doživitja, ki jim je znal dati tako izrazito, tipično in dovršeno zunanjo obliko, kakor malokateri kipar.

Lanske jeseni je odpotoval Štursa na odmor v Italijo. Po povratku se ga je bitila melanholična in resignacija. Zavedal se je svojega slabega zdravja in tragične usode Josipa Manesa, kakor tudi mnogih drugih velikih predstaviteljev češke upodabljajoče umetnosti. Zatekel se je k zdravnikom, ali vse je bilo zaman. Pred dnevi je izročil prof. dr. Matejčku zapечат paket s prošnjo, naj ga otvori po njegov smrti, kar je dokaz, da je bil že priraviljen na smrt. Teden dni pred smrtjo je še posetil moderno galerijo, da si zadnjikrat ogleda svoja zadnja dela. Opoldne se je zgrudil sredi svoje delavnice. V trenutni duševni depresiji si je pognal kroglo v prsa. Odnemal jo je v kliniko, kjer je

po petdnevni mučni borbi med življenjem in smrtjo izdihnil svojo blago dušo. Smrt je prekinila Štursovo plodno in nevtrno delo. Nekateri njegovi kipi ostanejo nedovršeni, ali zgodovina pokaže, da bo živel Štursa kot veliki umetnik v svojih delih vedno. Štursovo truplo so položili na mrtvaški oder v Pantheonu, Posmrtno masko je napravil prof. Španiel. Umetniško društvo Manes je imelo včeraj dopolndne žalno sejo, katere so se udeležili vsi člani.

Železniška nesreča na Poljskem koridorju
Kakor že na kratko javljeno, je skočil v soboto brzi vlak Eydtkuhnen-Berlin med postajama Swarozinom in Pruskim Stargardom na prosti progji iz tira. Pri tem so se vagoni prevrnili in popolnoma razbili.

Vsled pokvarjene tračnice je skočila lokomotiva in več vozov iz tira in so treščili preko precej strmeza železniškega nasipa. Na tiru sta ostala le spalnik in en vagon orveza razreda. Pri nesreči se je zarič četrti vagon v tretjeja, ki je bil poln potnikov. Vsi vozovi in lokomotiva so popolnoma razbili. Razbitine leže daleč naokrog. Ko so se vozovi prevrnili in padli preko nasipa, so podrli drogove brzojavnih in telefonskih vodov, vsled česar so pretrgane vse zveze med Nemčijo in Poljsko.

Številno mrtvih znaša po dosedanjih vesteh 30. Ranjenih je nad 60 oseb. Številno mrtvih se bo nemara še zvišalo, ker se več hudoo ranjenih bori s smrtjo. Na kraju nesreče so se odigravali pretresljivi prizori. Katastrofa je postala še večja zaradi tega, ker so se nekateri vagoni vneli in zgoreli. Kakor skraj pri vsaki železniški nesreči, so tudi tukrat eksplodirale posode s plinom, s katerim se razsvetljejejo vozovi, vsled česar je nastal požar, ki je pokončil še ono, kar je ostalo pri nesreči celega.

Kakor vse kaže, gre za atentat na vlak. Komisija, ki jo je odredila poljska vlada, je namreč ugotovila, da so bili odvirni na eni tračnici štiri viaki, od katerih so našli tri ob tiru, v bližnjem grmovju pa velik drog, s katerim je bila tračnica spravljena iz svojega položaja. Po drugi verziji ne gre za zločin, ampak za slabo železniško progjo. Med Vzhodno Prusijo in ostalo Nemčijo se namreč nahaja ozek pas ozemlja, ki veže Poljsko s samostojno državico Gdansk. To ozemlje spada k Poljski. Vlaki, ki prihajajo iz Vzhodne Prusije v Berlin, morajo voziti nekaj časa po tem pasu ozemlja, ki ga imenujejo Poljski koridor. Je to nekaj podobnega, kakor pri nas, ko vozijo naši vlaki iz Maribora do St. Jilja po jugoslovenskem ozemlju, potem preko Štilla do Radgona po avstrijskem in dalje do Ljutomerja zopet po jugoslovenski progji. Na kraju, kjer se je pripetila nesreča, tvori železniška progja oster ovinek. Zato ne bi bilo čudno, ako bi baš v tem loku odnehali viaki in tako povzročili katastrofo. V Nemčiji zatrujejo, da so na Poljskem, proge zelo slabe in še niso na železnici, kakor na mnogih drugih popolnoma popravljene, oziroma izmenjani pragovi in tračnice. Z druge strani nočejo politični vesti, da gre za atentat komunistov.

Zanimivo je, da trde izvedenci nemške železniške uprave, da je pripisati krivdjo za katastrofo slabi progji, dočim razglašajo organi uradnih oblastev v Nemčiji, da gre za dobro premišljen atentat.

× Nemški novinarji v zraku. Dno 23. maja se sestanejo v Berlinu delegati državne zveze nemških novinarjev. Iz tega povoda jih je povabila Junkersova zračno-prometna družba na polet, ki naj gre preko sedmih držav. Privikrat se s tem daje zastopnikom

Svoje ugledne odjemalce

opozarjam, da je došla prava japonska Chantung svilja za poletne obleke. — Zahtevajte vzorce, dokler traja zaloga.

Drago Schwab — Ljubljana

In Jancz je na glas modroval: «Prav treba je tega bilo! Kdaj sem sbril jaz tebi kaj zalega, kdaj ti meni? Neumnost! Nikdar se nisva videla, nikdar poznala! Kdo bo imel korist od tega, ako midva pogineva? Da bi se res ne dalo življenje brez klanja urediti — urediti tako, da bi bilo za vse prav? — Prokleti ljudje!... Prokleti svet!... «Acqua, acqua, acqua!» je hropel Italijan in prekladal glavo v strašnih mukah. Kranjski Jancz je nekoliko ublažil svoj glas in se mu rogaj: «Klič! ali ne kliči! Nikogar ni, ki bi ti mogoč pomagati! Pač, eden bi lahko pomagal obema, tebi in meni, toda noče menda. E, kaj bi bilo njegovi vsemogočnosti, da pihne oblak na nebo in mu veje, da se razsolzi nad nama in nama porši hladila!... O, trdosrčen si ti tam gor! Toda nočem se prekerati s tabo! Nemara da bom še danes pred tvojim sodnim stolom in ne bilo bi dobro, ako bi te baš sedaj razrežil. Ampak tega ne razumem, da je tako in ne drugače...» «Acqua, acqua, acqua!» se je začulo zopet, da je Jancza v srce zarezalo. «Kaj ti je jaz mogoč pomagati! Toda čakaj!...» Oči so se mu ozile in posegel je no čutarici, ki mu je visela ob strani. «V istini, še je nekaj notri! Kako to, da se nisem spomnil? En požirek,

on dober požirek... Toda ali naj dam to tebi, ko sem sam tako neusmiljeno žejen? En požirek, en dober požirek... O koliko vrednosti v tej pekoči muki!... Toda samo en požirek! Kdo naj si zmoeči grlo, ti ali jaz?...» «Acqua, acqua, acqua!» je koprneče prošil Italijan.

«Ko bi le sam ne bil tako strašno žejen!» je odgovoril komaj ališno slovenske matere sin ter stiskal k sebi posodo z dragoceno tekočino. Z neodoljivo silo ga je vlekel, da bi nagnil čutarico in izpil... Utešil bi si vsaj za hip pekoči ogenj... Da, zdelo se mu je, da bi si s tem požirkom življenje rešil... Ze se mu je dvigala roka, že je čutil plôčevinasto posodo z rešilno pljačo na drhtečih ustnicah. Že je bil na tem, da ga premagaa izkušnja, ko se oglašal iznova s slabotnim, umirajočim glasom njegov sotripin:

«Acqua, acqua!» In ni mogel! Neskončno usmiljenje mu je prešinilo prsi. Kako bi mogel piti pričo njeza! Očital si je: «Ti si mu to storil! Ti si mi zadal smrtno rano!» Cisto je pozabil, da je storil onj niemu isto. Samo na to je zdaj mislil, da bi no možnosti popravil svoje dejanje, da bi olajšal onemu trpljenje... In stegnjal je roko, ki je držal v njej

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega...

«Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljudje! Jaz naj torej pijem? Ne, brate, tebi sem dal, tvoje je zdaj!» Sklonil se je nekoliko, da bi oršiel onemu še bliže. Pri tem ga je zabolelo, da je nehotè začel. Toda ni se dal odvrtiti. Položil mu je levico na glavo, z desnico pa mu je nastavil čutarico na trenetaoče ustnice in jo počasi nagnjal. Hlastno je poževal Italijan pljačo, dokler jo je kaj bilo...

«Grazie, grazie molte!» «No, saj je bilo več kot sem sam mislil! Je zadovoljno pokimal kranjski Jancz, Mikalo ga je, da bi nagnil še same, če bi bila ostala morda še kaka kapilica v čutarici, toda ni se hotel pokazati slabega in obtežiti tovarišu srca, ki bi si bil morda predbacival, da je popil vse sam. Ko mu je vlivaj pljačo v

domskega tiska prilika, da v štirih dneh obiščejo sedem evropskih držav, namreč Nemčijo, Gdansk, Švedsko, Dansko, Svico, Avstrijo in Madžaroko. Polet se bo izvršil z velikimi letali omenjene družbe. Novinarji bodo prenočili v Kodanju, Curihu in Budimpešti, sprejemi pa bodo v Gdanskem, Malmöju na Švedskem, v Poruhrju, Monakovem in na Dunaju.

× Spomenik padlim živalim. Društvo za zaščito živali v Londonu hoče postaviti v Hyde Parku lep spomenik živalim, padlim ali ranjenim v svetovni vojni. Spomenik, ki bo predstavljal hudo ranjenega konja in ravno taknega psa, naj zbuja v občinstvu sočutje do živali, ki so bile ranjene v vojni ali pa so padle. Ker so potrebni zneski že nabrani, čaka društvo sedaj le še dovoljenja oblastev, da gre na delo.

Pevski praznik v Ljubljani

Lepo uspelo zborovanje. — Razpust zveze in ustanovitev pevskih žup. — Koncert Zveze slovenskih pevskih zborov.

V nedeljo dopoldne so se zbrali v pevski dvorani Glasbene Matice v Ljubljani delegati v Zvezi slovenskih pevskih zborov» včlanjenih društev k svoji redni glavni skupščini. Na zborovanju so bila zastopana nastopna pevanska društva: «Lira» iz Kamnika, «Slovensko pevsko društvo» iz Trziča, «Lipa» iz Litije, «Zarja» iz Tacna, «Narodna čitalnica» iz Kranja, «Glasbeno društvo» iz Kočevja, «Pevsko društvo» iz Dolenje vasi pri Ribnici, «Zvon» iz Trbovlja, «Zora» iz Ježice, «Zirovnikov zbor» iz St. Vidu nad Ljubljano, «Glasbena Matica» iz Krškega, «Veljka» iz Brezna ob Dravi in ljubljanska pevška društva «Ljubljanski Zvon», «Slavec», «Glasbena Matica», «Šentjakovski pevski zbor» in pevsko društvo «Krakovo-Trnovo».

Zborovanje je otvoril predsednik Pevske zveze g. Matej Hnbad, ki je pozdravil vse številno navzoče delegate, tajnika Jugoslovskega pevačkega društva, skladatelja g. Kosto Manojlovića, Vodstvo zborovanja je nato prevzel podpredsednik Zveze g. dr. Švizgel, ki je takoj omenjal, da je bil na lanskem občnem zboru sprejet predlog o ustanovitvi Jugoslovskega pevačkega saveza, ki naj bi uedinil vsa naša pevška društva v celji državi. Radi tega mora Zveza slovenskih pevskih zborov likvidirati in se prilagoditi novim razmeram. Z ustanovitvijo enotnega pevškega saveza za celo državo bo kulturno delo centralizirano in delovanje znatno olajšano.

Obširno in temeljito sestavljeno tajniško poročilo je podal g. Silvija Pečenko, ki je med drugim navajal: Zvezino delovanje je bilo v preteklem poslovnem letu zelo plodonosno. Odbor je nadaljeval s poskusi, da doseže pevskim zborom olajšave v dveh najvažnejših točkah, ki zadevajo njihov gnotni položaj, to je popust železniške vozarine in takšno oprostitve. Prošnja za znižanje voznje je bila odbita, prošnja za takšno olajšavo na pri ministrstvu financ še ni rešena. Pripranje raznih koncertov je bilo uspešno in odnošaji med posameznimi društvi zelo pristrčni. Odbor se je tudi marljivo udeleževal pri izdaji novih skladb. Ob lanski skupščini je Zveza štela 36 članov, med letom pa se je prišlo 7 novih zborov. Od teh zborov jih 8 deluje prav medlo ali na sploh ne, eden je začasno prekinil delovanje, 28 zborov na dela. Vsi zbori skupaj imajo okoli 2000 pevcev. V preteklem letu je prijavilo 19 zborov 41 koncertov, 28 koncertnih nastopov ter celo vrsto zabavnih in družabnih prireditiv.

O artističnem poslovanju Zveze in posameznih društev je podal obširno poročilo pevovodja g. Zorko Prelovec. Naglašal je, da je med letom obiskal precej v Zvezi včlanjenih zborov in posetil njihove koncerte, ter se pri teh prilikah prepričal o lepih uspehih in lepem napredovanju. Ravno sedaj, ko dobimo enotno pevsko zvezo, ki bo družila vse pevce od Triglava do Saluna, pa je treba, da zbori podvojijo svoje moči, da ostanejo vztrajni in tako privedejo našo pevsko kulturo na čim višjo stopnjo popolnosti in prospeh umetnosti in na čast ter lepo in srečno bodočnost naše države.

Blagajniško poročilo je podal g. Dražil, ki je omenjal, da je imela Zveza 13.320,36 Din dohodkov in 13.267,15 dinarjev izdatkov. Revizijsko poročilo je

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega... «Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljudje! Jaz naj torej pijem? Ne, brate, tebi sem dal, tvoje je zdaj!» Sklonil se je nekoliko, da bi oršiel onemu še bliže. Pri tem ga je zabolelo, da je nehotè začel. Toda ni se dal odvrtiti. Položil mu je levico na glavo, z desnico pa mu je nastavil čutarico na trenetaoče ustnice in jo počasi nagnjal. Hlastno je poževal Italijan pljačo, dokler jo je kaj bilo...

«Grazie, grazie molte!» «No, saj je bilo več kot sem sam mislil! Je zadovoljno pokimal kranjski Jancz, Mikalo ga je, da bi nagnil še same, če bi bila ostala morda še kaka kapilica v čutarici, toda ni se hotel pokazati slabega in obtežiti tovarišu srca, ki bi si bil morda predbacival, da je popil vse sam. Ko mu je vlivaj pljačo v

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega... «Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljudje! Jaz naj torej pijem? Ne, brate, tebi sem dal, tvoje je zdaj!» Sklonil se je nekoliko, da bi oršiel onemu še bliže. Pri tem ga je zabolelo, da je nehotè začel. Toda ni se dal odvrtiti. Položil mu je levico na glavo, z desnico pa mu je nastavil čutarico na trenetaoče ustnice in jo počasi nagnjal. Hlastno je poževal Italijan pljačo, dokler jo je kaj bilo...

«Grazie, grazie molte!» «No, saj je bilo več kot sem sam mislil! Je zadovoljno pokimal kranjski Jancz, Mikalo ga je, da bi nagnil še same, če bi bila ostala morda še kaka kapilica v čutarici, toda ni se hotel pokazati slabega in obtežiti tovarišu srca, ki bi si bil morda predbacival, da je popil vse sam. Ko mu je vlivaj pljačo v

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega... «Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljudje! Jaz naj torej pijem? Ne, brate, tebi sem dal, tvoje je zdaj!» Sklonil se je nekoliko, da bi oršiel onemu še bliže. Pri tem ga je zabolelo, da je nehotè začel. Toda ni se dal odvrtiti. Položil mu je levico na glavo, z desnico pa mu je nastavil čutarico na trenetaoče ustnice in jo počasi nagnjal. Hlastno je poževal Italijan pljačo, dokler jo je kaj bilo...

«Grazie, grazie molte!» «No, saj je bilo več kot sem sam mislil! Je zadovoljno pokimal kranjski Jancz, Mikalo ga je, da bi nagnil še same, če bi bila ostala morda še kaka kapilica v čutarici, toda ni se hotel pokazati slabega in obtežiti tovarišu srca, ki bi si bil morda predbacival, da je popil vse sam. Ko mu je vlivaj pljačo v

Vsem, ki hočejo dobro kavo piti, priporočamo izvrstno našo pravo domačo Kolinsko cikorijo.

× Letalska nesreča. Na letališču v Olovcu na Češkoslovaškem je strmoglavilo v soboto popoldne vojaško letalo na tla, ko je baš hotel pilot obrniti aparat z vsjo silo delujočim motorjem. Ko je priletel aeroplan na tla, se je razletela posoda z bencinom, vled česar so je letalo vnelo in popolnoma zgorelo. Pilota in njegovega spremljevalca so izvlekli izpod ruševin zglajenala.

Lepo uspelo zborovanje. — Razpust zveze in ustanovitev pevskih žup. — Koncert Zveze slovenskih pevskih zborov.

V nedeljo dopoldne so se zbrali v pevski dvorani Glasbene Matice v Ljubljani delegati v Zvezi slovenskih pevskih zborov» včlanjenih društev k svoji redni glavni skupščini. Na zborovanju so bila zastopana nastopna pevanska društva: «Lira» iz Kamnika, «Slovensko pevsko društvo» iz Trziča, «Lipa» iz Litije, «Zarja» iz Tacna, «Narodna čitalnica» iz Kranja, «Glasbeno društvo» iz Kočevja, «Pevsko društvo» iz Dolenje vasi pri Ribnici, «Zvon» iz Trbovlja, «Zora» iz Ježice, «Zirovnikov zbor» iz St. Vidu nad Ljubljano, «Glasbena Matica» iz Krškega, «Veljka» iz Brezna ob Dravi in ljubljanska pevška društva «Ljubljanski Zvon», «Slavec», «Glasbena Matica», «Šentjakovski pevski zbor» in pevsko društvo «Krakovo-Trnovo».

Zborovanje je otvoril predsednik Pevske zveze g. Matej Hnbad, ki je pozdravil vse številno navzoče delegate, tajnika Jugoslovskega pevačkega društva, skladatelja g. Kosto Manojlovića, Vodstvo zborovanja je nato prevzel podpredsednik Zveze g. dr. Švizgel, ki je takoj omenjal, da je bil na lanskem občnem zboru sprejet predlog o ustanovitvi Jugoslovskega pevačkega saveza, ki naj bi uedinil vsa naša pevška društva v celji državi. Radi tega mora Zveza slovenskih pevskih zborov likvidirati in se prilagoditi novim razmeram. Z ustanovitvijo enotnega pevškega saveza za celo državo bo kulturno delo centralizirano in delovanje znatno olajšano.

Obširno in temeljito sestavljeno tajniško poročilo je podal g. Silvija Pečenko, ki je med drugim navajal: Zvezino delovanje je bilo v preteklem poslovnem letu zelo plodonosno. Odbor je nadaljeval s poskusi, da doseže pevskim zborom olajšave v dveh najvažnejših točkah, ki zadevajo njihov gnotni položaj, to je popust železniške vozarine in takšno oprostitve. Prošnja za znižanje voznje je bila odbita, prošnja za takšno olajšavo na pri ministrstvu financ še ni rešena. Pripranje raznih koncertov je bilo uspešno in odnošaji med posameznimi društvi zelo pristrčni. Odbor se je tudi marljivo udeleževal pri izdaji novih skladb. Ob lanski skupščini je Zveza štela 36 članov, med letom pa se je prišlo 7 novih zborov. Od teh zborov jih 8 deluje prav medlo ali na sploh ne, eden je začasno prekinil delovanje, 28 zborov na dela. Vsi zbori skupaj imajo okoli 2000 pevcev. V preteklem letu je prijavilo 19 zborov 41 koncertov, 28 koncertnih nastopov ter celo vrsto zabavnih in družabnih prireditiv.

O artističnem poslovanju Zveze in posameznih društev je podal obširno poročilo pevovodja g. Zorko Prelovec. Naglašal je, da je med letom obiskal precej v Zvezi včlanjenih zborov in posetil njihove koncerte, ter se pri teh prilikah prepričal o lepih uspehih in lepem napredovanju. Ravno sedaj, ko dobimo enotno pevsko zvezo, ki bo družila vse pevce od Triglava do Saluna, pa je treba, da zbori podvojijo svoje moči, da ostanejo vztrajni in tako privedejo našo pevsko kulturo na čim višjo stopnjo popolnosti in prospeh umetnosti in na čast ter lepo in srečno bodočnost naše države.

Blagajniško poročilo je podal g. Dražil, ki je omenjal, da je imela Zveza 13.320,36 Din dohodkov in 13.267,15 dinarjev izdatkov. Revizijsko poročilo je

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega... «Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljudje! Jaz naj torej pijem? Ne, brate, tebi sem dal, tvoje je zdaj!» Sklonil se je nekoliko, da bi oršiel onemu še bliže. Pri tem ga je zabolelo, da je nehotè začel. Toda ni se dal odvrtiti. Položil mu je levico na glavo, z desnico pa mu je nastavil čutarico na trenetaoče ustnice in jo počasi nagnjal. Hlastno je poževal Italijan pljačo, dokler jo je kaj bilo...

«Grazie, grazie molte!» «No, saj je bilo več kot sem sam mislil! Je zadovoljno pokimal kranjski Jancz, Mikalo ga je, da bi nagnil še same, če bi bila ostala morda še kaka kapilica v čutarici, toda ni se hotel pokazati slabega in obtežiti tovarišu srca, ki bi si bil morda predbacival, da je popil vse sam. Ko mu je vlivaj pljačo v

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega... «Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljudje! Jaz naj torej pijem? Ne, brate, tebi sem dal, tvoje je zdaj!» Sklonil se je nekoliko, da bi oršiel onemu še bliže. Pri tem ga je zabolelo, da je nehotè začel. Toda ni se dal odvrtiti. Položil mu je levico na glavo, z desnico pa mu je nastavil čutarico na trenetaoče ustnice in jo počasi nagnjal. Hlastno je poževal Italijan pljačo, dokler jo je kaj bilo...

«Grazie, grazie molte!» «No, saj je bilo več kot sem sam mislil! Je zadovoljno pokimal kranjski Jancz, Mikalo ga je, da bi nagnil še same, če bi bila ostala morda še kaka kapilica v čutarici, toda ni se hotel pokazati slabega in obtežiti tovarišu srca, ki bi si bil morda predbacival, da je popil vse sam. Ko mu je vlivaj pljačo v

posodo s pijačo in jo ponudil onemu. Toda Italijan je samo zadržal in se ni ganil. Njegove ustnice so šepetale nekaj neumljivega... «Kaj? Ti nočeš? Se je zavzel kranjski Jancz. «Tako daleč gre tvoje sovraštvo? Ti ne odpuščaš? Ti me sovražiš in zaničuješ se v smrtni uri?...»

Tedaj pa je dal Italijan z roko znamenje, da naj sam pije. «A tako? Glej, glej, skoro bi ti bil storil krivico! Nisi sovraživ, nisi ošaben! Ei, tudi Italijan ima srece! Da, da, vsi smo ljud

Gospodarstvo

Gibanje cen v trgovini na debelo

Indeksko število «Privrednega Pregleda» v aprilu kaže napram marnu nastopne spremembe (v oklepajih številke za marec): I. Poljski pridelki 2181 (2191); II. Živina in živinski proizvodi 1881 (2009). III. Sadije in sadni proizvodi 1982 (1859). IV. Stavbni material 2438 (2444). V. Kolonijalno blago 1538 (1542). VI. Industrijski proizvodi 2029 (2070); totalni indeks 2004 (2009).

Totalni indeks cen v aprilu kaže povsem neznatno oslabiljenje za 4 točke, tako da se more smatrati, da je ostal nespremenjen. Toda pri posameznih skupinah so bile spremembe večje, zlasti pri skupinah živine in živinskih proizvodov ter sadija in sadnih proizvodov. Skupina živine je padla za 128 točk ali za 6 odst. V njej so nazadovale cene goveji živini, svinjam, svinjski masti in sirovim kožam. Pri skupini sadija in sadnih proizvodov so skočile cene žganju in vinu, skupno za 123 točk ali za 6,5 odst. Ostale skupine ne beležijo večjih sprememb. Poljski pridelki so nazadovali samo za 10 točk. Pri kolonijalnem blagu se je dvignila cena kavi zaradi spremembe maksimalne carinske tarife na uvoz tega blaga, popustile pa so cene rižu in olju. Skupina industrijskih proizvodov je padla za 2 odst.

Mesečni totalni indeksi beležijo od početka lanskega leta do vključno aprila t. l. nastopne številke:

1924.	
januar	2034
februar	2101
marec	2040
april	1973
maj	1911
junij	1984
julij	1995
avgust	2049
september	1978
oktober	1981
november	2037
december	2112
1925.	
januar	2012
februar	1993
marec	2009
april	2004

Kakor je razvidno iz te tabele, je od aprila lanskega leta do aprila t. l. porasel totalni indeks za 31 točk, odnosno od maja lanskega leta, ko je stal najnižje, za 93 točk.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. maja). Turšišča: baška, 5 vagonov 190; baška, za 5. junija, 5 vagonov 185. Tendence nespremenjena.

Českoslovaška udovola naših zahtevi glede izvoza čsl. kron. Uradno se objavlja, da je českoslovaška vlada izdala naredbo, po kateri Českoslovaški bančni urad finančnega ministrstva od 1. maja dalje izdaja dovoljenja izvoza českoslovaških kron po uvozu žita, živine, mesa in živinskih proizvodov, ugotovljeni v s t r a n i t a m e r i k a, rumunskega, madžarskega in poljskega izvora. Plačanja v ostale države se bodo dopuščala nadalje samo v tuji valuti po mednarodnih ukanah in izbrani uvozniki. Plačanja v českoslovaških kronah po uvozu moke in mlinskih proizvodov kategorizirani izvora ostanjejo zadržana. S tem se spreminja prejšnja naredba, ki je vzemirjala naše izvoznike.

Revizija kreditov Narodne banke. «Privredni Pregled» piše: «Prošli teden sta se vrnila s potovanja dr. Dragoljub Novakovič, generalni direktor Narodne banke in Lj. Srečkovič, član upravnega odbora. Dr. Novakovič je posetil Zagreb, Ljubljano, Maribor, Sušak, Split, Mostar in Sarajevo. S to inspekcijo je zelo zadovoljen. Posebno ga zadovoljuje Split. Po poslih Narodne banke je soditi, da se je stanje v državi znatno popravilo in da je vse zdravelje. Danes se občuti bolj kakor kdaj prej, da se v prečankih krajih pričenja poslušati beseda Beograda. Ki je bil vedno proti razraščanju poslov in angažiranju preko meč. S to ponovno revizijo kreditov bo Narodna banka prišla do kakšnih 100 milijonov Din, ki se bodo vsi podelili na nove kredite po prošnjah, ki davno čakajo na

rešitev. V bodoče bo Narodna banka sprejemala samo poslovne menice. Stari krediti se morajo to leto pokriti z 20 odst. s poslovnimi menicami.

Zastopniki združništva proti novemu načrtu o kmetijskih kreditih. Glavna zveza kmetijskih zadrug je sklicala glede na novi zakonski načrt o kmetijskih kreditih anketni odbor, v katerem so zastopniki kmetijskih zadrug in agrarnih združitev iz cele države ter po dva člana iz vsakega poslanskega kluba v skupščini. Plenum tega odbora je imel v soboto prvo sejo na kateri se je kritiziral omenjeni zakonski načrt. Po obširni debati se je izvolil ožji odbor, ki je proučil načrt v podrobnostih. Odbor je mišljenja, da je v glavnem potrebno zahtevati: 1. da se sedanje kmetijske zadruge popolnoma izenačijo v pogledu kreditov in obrestih z onimi, ki se po novem zakonu nameravajo snovati; 2.) da Zveza kmetijskih zadrug boljše zastopana v direkciji za kmetijski kredit in 3.) da se od kmetijskih zadrug ne zahteva, da se oddvoje od svojih dosežanih zvez.

Jugoslavija je glavni dobavitelj jalec Švic. Po švicarski statistiki je uvozila Švica v mesecu februarju t. l. 8120 q jalec v vrednosti 2.041.437 švicarskih frankov, nampram 7540 q v vrednosti 2.014.949 švicarskih frankov v istem času l. 1924. V februarju t. l. je bila Jugoslavija z 2680 q glavni uvoznik; njej sledi Italija z 2571 q, Bolgarska z 1822 q, Francija s 550 q, Avstrija z 258 „, Madžarska s 102 q, Rusija s 70 q in druge.

Carinjenje živinskih sirovin. Generalna direkcija carin je v sporazumu z veterinarskim oddelkom odobrila, da se carinjenje živinskih sirovin, ki se izvažajo iz države, more vršiti na zahtevo interesenta tudi pri najbližnji carinarnici v državi, a ne kakor doslej, ko se je smelo vršiti samo na meji.

Pred ustavitvijo dela v poljski tvornici tanina. Kakor nam poročajo iz Polzele, se nahaja tamošnja tvornica ekstraktov za kožo v kritičnem položaju radi slabega razpečavanja blaga. Delo se bo na brž popolnoma ustavilo in vse delavstvo odpustijo. Glavna lastnica podjetja je Jadransko-podunavska banka.

Nov modern mlin se bo zgradil v Kumanovu. To bo eno najmodernejših podjetij te vrste v državi. Zgradil ga bo industrijec in trgovec Živko Stojiljkovič iz Niša.

«Jugo-Istok». Pod tem naslovom je izšla v Zagrebu prva številka novega gospodarskega časopisa, ki je pisan v hrvatskem in nemškem jeziku ter bo izhajal vsakih 14 dni. Kakor razberemo iz prve številke, bo v prvi vrsti prinašal protokolacije, pristilne poravnave in konkure v naši kraljevini. Poleg tega pa tudi druge gospodarske stvari iz trgovine, obrti, industrije in mednarodnega prometa. Stane celotno leto za tuzemstvo 120, za inozemstvo pa 161 Din. Uprava ima naslov: Zagreb Illica 21.

«Bankarstvo» najveja številka, je izšla z bogato vsebino. Na uvodnem mestu piše Ljubomir St. Kosier o nacionalnih in ekonomskih vprašanjih, pred parlamentom. Poleg ostalega sta dva članka v slovenskem jeziku, in sicer: «Stabilizacija dinarja potom uvedbe dvojne valute» izpod peresa dr. Gustava Gregorinca ter «Chartered Accountant» izpod peresa Etnina Bežeka. Gospodarska revija «Bankarstvo» izhaja vsak mesec na 50 straneh velikega formata in stane letno 200 Din. Administracija ima naslov: Zagreb, Marovska ulica 30.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. maja ponudbe glede dobave jeklenih magnetov za induktorje, do 25. maja pa glede dobave lamskega kabla itd. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 22. maja pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave tiskarskih strojev; 26. maja pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave volnenih mazalic; 29. maja pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave orodja za opremo lokomotiv. — Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani na vpogled.

Dobave. Dne 15. t. m. se bo sklenila v pisarni intendantskega slagalista Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pogodba za dobavo olja, masti, fižola, riža, makaron, zdroba, jesa, sladkorja in kave. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 23. t. m. pri komandah mesta v Otočcu in Sisku, 21. t. m. pri komandah mesta v Petrinji glede dobave mesa za garnizijo Otočac, Siska in Petrinja; dne 2. junija pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave

kositra in mehkega svinca; 4. junija pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave mrežastega platna ter glede dobave vijakov (Whitworth). — Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani na vpogled.

Prodaja starih sodov se bo vršila 30. naja pri direkciji državnih železnic v Subotici. Predmetni oglas je v Trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani na vpogled.

Povečana potreba po denarju na Dunaju. Z Dunaja poročajo, da se je na tamnejšem denarnem trgu opažala zadnje dni močna potreba denarja.

Borze

LJUBLJANA. 4. maja. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupiški zaključki.) Vrednote: 7% posojilo 61—62,5, Vojna škoda 162—163,5, Celjska posojilnica (200), Ljubljanska kreditna 225—0, Merkantilna 110—124, Praštediona 795—800, Kreditni zavod 190—200, Strojne 0—134, Trbovlje 380—385, Vevče 110—120. Stavbna 166—280. — **Blago:** les: hrastovi plohi, 54 mm, 290 m, 44 mm, 270 m, fco meja 1400—0; cerovi krili, od 25 cm premera naprej, 2 m dolžine, fco nakl. post., 14 vagonov (18); smrekovi hodi, od 25 cm premera naprej, 4 m dolžine, fco nakl. postaja 250—0; bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco meja 25—0; hrastovi frizl, I. in II. od 4 do 8 cm in od 25 do 60 cm, fco meja. 1 vagon (1380); poljski pridelki: pšenica Rosafé, rinfusa, pariteta Ljubljana 0—465; otrobi pšenčni: debeli, fco vagon Ljubljana 0—215, drobni fco vagon Ljubljana 0—190; turšišča, promptna, pariteta Ljubljana 0—225; oves, makedonski, orig., par Ljubljana 340—0; krompir: rumeni, fco štajerska postaja 0—135.

ZAGREB. V efektih je bil danes v splošnem promet nekoliko živahnější. Posamezni bančni papirji so zabeležili majhen porast. Od državnih papirjev je bilo največje zanimanje za Vojno škodo. Dele v no tržišče je zadržalo svojo čvrstost, ki lo je kazalo že v soboto. Tečaj za neznatno poskočil. Narodna banka je izdatnejše intervenirala v devizi na London in deloma tudi v drugih devizah. Promet je bil srednji. Notirale so devize: Dunaj 869—881, Berlin 1468,5—1483,5, Italija izplačilo 254—257, ček 253,875—256,875, Oslo (Kristijanija) 1005—1015, London izplačilo 299,95—302,95, ček 299,55—302,55, Newyork ček 61,73—62,53, Pariz 324—329, Praga 183,25—185,65, Švica 1198—1208, ček 1198—1208; valute šilinki 876,5—888,5, frir. 318,5—323,5; efekti: bančni: Trgo 15—16, Eskompta 105—106, Poljudjelska 17—18, Kreditna 105—108, Hipo 59,5—60,5, Jugo 97—99, Ljubljanska kreditna 231—235, Obrtna 67,5—68,5, Praštediona 800—805, Etno 85—90, Slavenska 70—71, Srpska 130—131, Narodna 0—3600; Industrijski: Eksploatacija 41—45, Drava 185—190, Dubrovačka 565—585, Sečera 570—575, Isis 52—55, Nihag 48—50, Gutmann 360—370, Slaveks 170—175, Slavonija 55—56, Trbovlje 380—385, Vevče 110—120; Državni: 7% posojilo 62,5—63, agrarne 28—29,5, Vojna škoda per kva 162,5—164,5 obračun 162—163.

BEograd. Tendence čvrsta. Notirale so devize: Dunaj 875—877, Berlin 1478—1485, Bukarešta 28,75—29, Italija 255,5—257, London 300,5—301, Newyork 62,1—62,15, Pariz 184—184,3, Praga 325—325,5, Švica 1203—1204.

LONDON. Beograd 300,5, Italija 117,75, Newyork 484,5, Švica 25,06.

CURIH. Beograd 8,35, Newyork 517,20, London 25,07, Pariz 27,07, Milan 21,27, Praga 15,30, Budimpešta 0,007225, Bukarešta 2,375, Sofija 3,775, Dunaj 72,80, Berlin 1,232.

DUNAJ. Beograd 11,415—11,455, Berlin 168,72—169,32, Budimpešta 99,50—99,90, Bukarešta 3,225—3,245, London 34,385—43,485, Milan 29,17—29,29, Newyork 709,35—711,85, Pariz 37,04—37,20, Praga 21,02—21,10, Varšava 136,10—136,60, Sofija 5,14—5,18, Curih 137,09—137,59, dinarji 11,395—11,455.

PRAGA. Beograd 54,55, Dunaj 476,25, Rim 139,25, Newyork 33,75, Curih 654,05.

BERLIN. Beograd 6,75, Dunaj 59,05, Milan 17,26, Praga 12,425, Curih 81,10.

Sport

Hašk: Ilirija 2 : 0 (2 : 0)

Izredna slaba igra Ilirjanskega napada. Za Ljubljano rekordno število sportne publike je hotelo v nedeljo videti, kako častno bodo naši zeleni zastopali slovenski nogometni sport proti nasprotniku, ki velja kot eden najmočnejših reprezentantov jugoslovenskega nogometa. To so pričakovali z nekako upravičenostjo. Ilirija je v zadnjem času dokazala, da se približuje oni formi, v kateri bo z uspehom mogla nastopiti pri ne ravno lahkih tekmah, ki jih je sklenila za ta mesec. Čeprav tudi Hašk ni pokazal pri nedeljski tekmah bogve kake lepe in koristne igre, moramo igranje napada Ilirije označiti z prav dobrim nemškim izrazom «Wurstlerci». Poduje je sicer začetkoma serviral nekaj prav lepih centrov, toda kasneje je tudi on padel na nivo svojih drugov. O kakih kombinacijah sploh ne more biti govora. Tudi kot posamezniki so vedno in vedno podlegli Haškovecm.

Višek nezmožnosti pa je pokazal novi trener Ilirije Seger. Ze pri sestavi ljubljanske reprezentance za tekmo proti Celovcu smo se čudili, da je podsavetni kapetan postavil tudi njega v to moštvo, čeprav ga ni videl igrati še precej časa. Hoteli so varovati homogenost ilirjanskega moštva. Kako? Z igralcem, ki že dve leti ni igral z nogometisti Ilirije? Trener Seger je pri nedeljski tekmi pokazal, da je bil nekaj prav dober strelac, sicer pa je bil docela sposobno. Da je to seveda vplivalo na ostali napad, ki vidi v svojem trenerju nele učitelja, temoeč tudi faktičnega vodjo, je razumljivo.

Ta neugoden, da celo kvaren vpliv Segerja se je zlasti opazil pri Omanu in Milanu, ki ju je bilo nemogoče spoznati Oman je začetkoma skušal, toda odnehati je moral. Milan pa je ozvoljeno resigniral. Ze to nam daje upravičen povod, da moramo z vso odločnostjo odkloniti takega trenerja, ki nam utegne pokvariti dobre moči, ki jih ima Ilirija v svojem moštvo.

Gotoo je, da bi igra napadalne vrste izgledala popolnoma drugače in bil tudi rezultat temu primeren, ako bi bil igral Dobrlet, ki bi bil vsled svoje odločnosti brezdvomno izbral mnogo naravnost idealnih šans, ki so se nudile Iliriji.

Nezmisljena in razcefrana igra napada ni ostala brez posledic niti na krilsko vrsto, čeprav sta se Gabe in Ldo prav poštvalno trudila. Jazec je topot igral v krilski vrsti, torej za njega nenadnem mestu. Ze s tega stališča se mu morajo odpustiti gotove napake glede podpiranja napadalne vrste. Branilca sta bila oba dobra, zlasti je Pogačar mnogo pripomogel s svojimi osvobodilnimi strelci, da Hašk v drugi polovici ni mogel zabiti nobenega gola več Miklavčiča je začetkoma nekoliko morila trema. Prvi gol gre pač na njegov račun Sicer je bil dober.

Tudi Hašk kot celota ni zadovoljil. Precej se je opažalo pomanjkanje skupne igre. Posamezni igralci so pokazali mnogo tehničnih sposobnosti, so izredno hitri in so vsled tega tudi v bojih s posamezniki ostali vedno zmagovalci. Sicer pa tudi njihova igra ni nudila nič posebnega. Omeniti bi bilo v napadu Agiča in Premrla, v krilski vrsti Cindriča in Križa. Branilca Benkovič in Kunst sta napravila več napak, ki so za Ilirijo ustvarile lepe situacije, ki pa so ostale neizrabljene. Rezervni vratar Mitrovič je izvrstni nadomeščal Friedricha. O sicer zelo nevarnem napadalu Vinecu smo bili topot precej razočarani. Iz kratke daljave je mnogokrat zagrešil cilj.

Mgštvista nastopili v nastopnih postavah Hašk: Mitrovič, Benkovič, Kunst, Marjanovič, Cindrič, Križ, Jeren, Agič, Premrl, Vonek, Plazeriano. — **Ilirija:** Miklavčič, Pogačar, Beltram, Zupančič I., Gabe, Lado, Poduje, Oman, Milan, Seger, Inke.

Tekla prične z ofenzivo Ilirije. Segerjev strel z glavo držil Haškove vratar. Kmalu nato zastreja Oman pred praznim golom. Poduje pokaze nekaj lepih potoz in krasnih centrov. Premoč Ilirije ponehava. Vendar Ilirijanska obramba razprši vse napade Haška oster strel proti domačemu голу zavije Miklavčič v korner, ki ga v 19. minuti krasno strelja Plazeriano. Miklavčič hoče ubraniti, vendar zavije pri tem žogo v gol. Napad Ilirije razočara. V 23. minuti pravilno diktrano enajstmetrovko zabije Seger naravnost v roke Haškovega vratarja. Lepa prilika za izenačenje je zamujena. Sledijo nevarne situacije za Ilirijanska vrata. Miklavčič ubrani vse. Dva koto za Haška ostane neizrabljena. V 29. minuti zabije Cindrič drugi gol za goste. V 35. minuti more Miklavčič oster strel iz bližine zaviti v korner, ki ostane neizrabljen. Sledi krasen strel Inketa s «flanke», ki ga pa Mitrovič dobro odbije. Dve minuti pred koncem reši Miklavčič izredno nevarno situacijo ter odbije žogo, ki mu je pred dvema nasprotnikoma zdrčala iz rok, v polje.

V drugi polovici je Hašk docela v premoči, toda obramba Ilirije se dobro drži. Posamezni prodori Ilirije končajo s strelji v outu. Domači napad pokvari vsako, še tako lepo situacijo. Tri minute pred koncem se nudi Iliriji prilika za častni gol. Prosti strel, ki ga slabo izvede Poduje, konča v rokah Mitroviča.

Sodnik Vodišek je spregledal nekaj protipravilnosti z obeh strani.

Gradjanski : Hakoah

I. dan 0 : 0; II. dan 2 : 1 (1 : 1).

V soboto in nedeljo je gostovalo v Zagrebu vodilno moštvo Avstrije Hakoah in je oba dni nastopilo proti prvaku ZNP. Gradjanskemu. Kar je moštvo Gradjanskega ostalo dolžno dolgo časa jugoslovenski sportni javnosti, je nudilo v teh tekmah, posebno drugi dan in je zaslužen kot boljše moštvo zmigalo. Moštvo Hakoah je lahko zadovoljno, da ni zapustilo igrišča z večjim porazom. Borba je bila ostra, moštvi sta igrali z vsemi svojimi močmi in da ni bil teren slab, bi ta tekma bila najlepša v tej sezoni. S to zmago boljše moštva nismo samo zadovoljni temveč tudi ponosni nanj, ker je Gradjanski zmagal ne po zaslugi sodnika ali z enajstmetrovkami, temveč samo vsled svoje poštvalnosti in vsled svojega znanja. Za zmago bo ponovno dvignila v tujni ugled našega sporta, ki je bil v zadnjem času vsled mnogih in precej občutnih porazov padel na zelo nizek nivo.

Moštvo Hakoah je pokazalo v nedeljo isto igro kakor v soboto, vendar je Gradjanski predvedel toliko boljše igro, da so gostje ves čas izgledali kot slabši in so pogostoma v presledkih bili naravnost potisnjeni v svojo polovico. Omeniti je treba, da je znani igrač, leva zveza Eisenhoffer, igral v drugi polovici kot četrti half. Ponovno se je odkloval golman Fabian, ki je obranil zelo mnogo nevarnih situacij.

Pri Gradjanskem je vse moštvo igralo enako in bi bilo nepravilno enega ali drugega pohvaliti. Igrali so vsi z velikim elanom in skupno doprinesli k zasluženji zmagi. V celoti je Gradjanski predvedel mnogo boljše igro kakor dan preje in je bil konstantno v premoči, deloma celo v popolni premoči. Tempo igre je bil silno oster igral ei Gradjanskega so vzdržali do konca, čeprav je bilo igrišče mokro in polžko. Hakoah je proti koncu vsled utrujenosti popolnoma popustila. Za Gradjanskega so scortali Potocki in Periška.

Posebno poglavje je bil sodnik g. Petrovič. Ko je padel prvi gol za Hakoah, je preklinil igro in zahteval, da se velik del vzhodno strani igrišča izprazni. Temu se je upral kapetan Gradjanskega, nakar je sodnik odklonil svojo funkcijo. Po njegovem odhodu iz igrišča je vodstvo tekme prevzel g. Fabris. Publike je bilo prvi dan okoli 3000, drugi dan nad 4000.

Ostale tekme v Jugoslaviji

CELJE: Prvenstvena tekma med Primorjem in S. K. Celjem je končala s pričakovano zmago Primorja s 3 : 2. Primorje, ki je nastopilo z nekoliko rezervami, je nudilo boljše igro kakor dosedaj v Ljubljani na domačih tleh. Ugajal je zlasti junior Kos kot srednji krilec; tudi Jančigaj kot vratar je bil dokaj siguren. Pri Celjanih sta bila dobra desno krilo Stojič in leva zveza, ki je igral v drugem polčasu srednjega napadalca. Celjani so dosegli oba gola iz enajstmetrovk. Eno enajstmetrovko za Primorje je zastrejal Erman. Sodnik Ochs dober.

MARIBOR: S. D. Rapid : Herkules 6 : 3 (1 : 3). Prijateljska tekma ob slabi udeležbi občinstva. Sodnik je bil g. Bergant.

BEograd: Jugoslavija : BSK. 8 : 2. Po drobnosti o tekmi še nimamo.

Kragujevac: Šumadija (Beograd) : Šumadija (Kragujevac) 2 : 2.

Nogometne tekme v inozemstvu

GRADEC: Gradec : Budimpešta (II. razred) 3 : 2.

DUNAJ: Tekma Avstrija : Madžarska je bila radi dežja odpovedana. Vrši se danes, v torek. Ista usoda je zadela tekmo Dunaj : Bratislava, ki bi se morala vršiti v Bratislavi. Kljub slabemu vremenu pa se je vršila tekma Wacker : Viktorija Žižkov, ki je z 1 : 1 (1 : 0) ostala neodločena.

PRAGA: Sparta : WAC. 4 : 2 (1 : 0). Prvenstvena: Slavija : DFC 2 : 2 (2 : 0), Liben : Vrčovice 4 : 3.

BRNO: Blue Star : Ostmark (Dunaj) 1:0. BERLIN: V nedeljo je pričelo prvo kolo za državno prvenstvo ter je prineslo precejšnja iznenađenja. Dva favorita, Hamburger Sportverein in Mannheimer Rasenspieler sta bila poražena ter izpadeta iz nadaljnega tekmovanja. V nastopnem izidi: Nürnberg Sportverein : Sportvereinigung Jena 2 : 0, Frankfurter Sportvereinigung : Hamburger Sportvereinigung 2 : 1, Turnverein Düsseldorf : Mannheimer Rasenspieler 4 : 1, Altona 93 (Hamburg) : Tittania (Stettin) 4 : 2, Duisburger Sportverein : Alemannia (Berlin) 2 : 1, S. K. Breslau 1908 : V. S. B. Leipzig 2 : 1, Hertha (Berlin) : F. C. Königsberg 3 : 2.

AMSTERDAM: Holandska : Belgija 5 : 0 (2 : 0).

ZENEVA: Lyon : Zeneva 3 : 1.

Mednarodni stafetni tek skozi Brno

V nedeljo se je vršil v Brnu veliki mednarodni stafetni tek 7 X 300 m. Udeležilo se ga je 9 klubov iz Českoslovaške in Avstrije ter naše Primorje, ki pa se letos ni odrezalo tako dobro kakor lani. Ni izpolnilo pričakovanj, ki jih je naša javnost stavila vanj. Nekateri tekači Primorja so odpevedali in moštvo je doseglo tako še le 5. mesto. Zmagalo je v splošno presenečenje moštvo praške Sparte v 5:22. Drugi je bil WAF (Dunaj) v 5:24,8, tretja Moravska Slavija (Brno) v 5:25, četrti avstrijski lahkoletski prvak WAC. v 5:31,6. Letošnji zmagovalec ni dosegel rekorda, ki ga je lani na isti progi postavilo Primorje s 5:21,3.

Državno nogometno prvenstvo

V nedeljo so se v Zagrebu izžrebale prve tekme za državno prvenstvo. V prvem kolu dne 7. junija igrajo: Gradjanski : Sašk v Zagrebu, Jugoslavija : Hajduk v Beogradu, Ilirija : Bačka v Ljubljani, Slavija (Osijek) je ta dan prosta. V drugem kolu dne 21. junija igrajo: Slavija z zmagovalcem tekme Jugoslavija : Hajduk v mestu zmagovalca zadnje tekme torej ali v Beogradu ali Splitu, zmagovalca iz tekem Gradjanski : Sašk in Ilirija : Bačka v mestu zmagovalca zadnje tekme, torej ali v Ljubljani ali v Subotici.

Medklubske kolesarske otvoritvene dirke v področju Kolesarske podsveza Slovenije se vrše v nedeljo dne 10. maja t. l. na progi Ljubljana (km 3 pri Jelačinu, Dolenjska cesta) : Laverca : Škofelja : Ljubljana. Razpisane so naslednje dirke: novinec juniorji, glavna, senijori, vojaška, handicap in tolažilna. Prijave za vse točke 10 Din. Prijave sprejema podsavetni blagajnik g. F. Ogrin do petka 8. maja do 6. zvečer. Prvotno startanja imajo člani klubov, ki so včlanjeni v KPS. Dirka se po pravilniku K. S. kraljevine SHS. — Upravni odbor.

S. K. Ilirije nogometni trening v tekmočem tednu za I. moštvo danes, v sredo in četrtak, za rezervno v sredo in petek, za ostale v torek in soboto, vedno od 17. ure dalje. — Seja sekcijekega načelstva danes ob 19,30 v «Evropi», sestanek I. moštva danes ob 20,30 v restavraciji «Novi svet». — Važno! — Načelnik.

S. K. Primorje. Plenarna odborova seja se vrši danes v torek točno ob 20. zvečer v restavraciji «Zvezda». Prisotnost vseh gg. odbornikov nujno potrebna. — Tajnik.

Izdaja triptikov za motocikliste. Moto-Savez objavlja: Moto-Savez je doletel sladoče pogoje za izdajo triptikov (mednarodni olojajev za prehod preko meje). Vsled odluka Autokluba SHS v Beogradu izdajajo vse sekcije Autokluba triptike onim motociklistom, ki so člani Moto-saveza. Pri teh sekcijah vložiti prošnjo na posebni tiskovini, ki se dohva pri Moto-Savezu v Ljubljani. Cena tiskovinom je 10 Din. Te tiskovine se izdajajo le pri Moto-Savezu verificiranim članom ter le na ime, da se prepreči ev. zloraba. Tiskovine je oddati zeno s savezno legitimacijo pri Autoklubu odn. njegovih sekcijah v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu, Zagrebu, Subotici in Somboru, plačati je takso 500 Din za triptik, 100 Din za mednarodno vozno izkaznico in kupiti garancijsko zavarovalno polico. Vsako tve prošnjo je vložiti pravočasno, ker traja izdelava triptika ca 8 do 10 dni. Tiskovine Moto-saveza za prošnjo izdaja g. Joso Gorec, tajnik Saveza, Ljubljana, Dunajska cesta 1. V olajšanje poslovanja je najbolje, da zahtevajo klubi potrebne tiskovine za vse one člane, ki bodo potrebovali triptike, takoj sedaj. Naročilom je priložiti pripadajoči znesek. Moto-Savez.

usta, si je bil ogledal natančneje njegov obraz in smilil se mu je zdaj še bolj. «Lep dečko!» je dejal sam pri sebi. «Ampak pravi

Izprememba zakona o finančni kontroli

Kakor smo že na kratko javili, je bila dne 25. aprila s kraljevo uredb...

spektorje prvega razreda), podinspektorji v drugo skupino...

svančniki, četudi nima predpisa šolske izobrazbe...

strankarskih pokretov, aktivno sodelovali na političnih zborovanjih...

glj. Tudi kot uradnik je bil na svojem mestu: vreden, postrežljiv in napram vsakomur uljuden...

Dopisi

CERNICA. V torek zvečer smo se poslovlili od enega naših najmlajših...

SKOPLJICA. Prostovoljno gasilno društvo v Skofljici priredi dne 7. junija veliko vrtno veselico...

Mali oglasi. Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva...

Obert. Slike za legitimacijo. Mehani delavnice. Pekarna.

Vzgojiteljico. Igračka za harmonij. Potniki.

Službe. Pekovski vajenec. Žensko moč.

Spretna frizerka. Trg. pomočnik. Pletilka.

Čevljar. Službe. Službe. Službe.

Službe. Službe. Službe. Službe.

Službe. Službe. Službe. Službe.

Strolepiska. Korespondentinja. Deklica.

Damsko kolo. Dvokolo. Otroški voziček.

Fotoparat. Smrekov les. Pisalni stroj.

Kontoristinja. Gospodinja. Prodajalica.

Gospodinja. Pošteno deklet. Dve prazni postelji.

Otroški voziček. Kolarij, pozor! Prazne steklenice.

Damsko kolo. Opravo za dve sobi. Otroški vozički.

Moško kolo. Werthelme blagajne. Prodajalica.

Košlja. Nišo. Registrirana blagajna.

Trgovska hiša. Posedstvo z gostilno. Trgovsko hišo.

Zidano hišo. Damsko kolo. Odprto dnevno.

Damski klubov. Defnogled. Mizarij, pozor!

Zelsovo defnogled. Prazni prodajni. Majino domačijo.

Žaga. Prazne steklenice. Zelozna blagajna.

Železni pult. Srebrne krone. Vozilna blagajna.

Fotografske aparate. Srebrne krone. Vozilna blagajna.

Na stanovanje. Soba. Stanovanje.

Pravna soba. Sostanovalec. Stanovanje.

Solna soba. Mirni stranki. Pravno sodbo.

Soba z 2 posteljami. Sostanovalka. Dva gospoda.

Mandulak trgovina. Volčjaki. Psa Foxtriarja.

Trgovina. Posodim 100.000 fr. Iščo se družabnik.

Česka srečka. Posodim 100.000 fr. Iščo se družabnik.

Česka srečka. Posodim 100.000 fr. Iščo se družabnik.

PALMA. Navik podnebniki in podplati. Vzdržijo vsako vreme...

Več gospodov. Izjava. Zastopstva.

Percepi se želi. Državni uradnik. Mlad trgovec.

Bukovo ogled. Trgovci zaslužijo. Koncesijo.

Čebelarji. Lucifer. Agitator.

Agitator. Tiskovna zadruga. Lucifer.

Lucifer. Agitator. Tiskovna zadruga.

Joža Keršmanc:

Ženitev dimnikarja Luke Civhe

(Dalle.)

Takoj drugi dan sem se napotil k Luku Civhi na stanovanje, da bi pričel s spreobračanjem; toda vrata so bila zaklenjena — Luke Civhe ni bilo doma.

«Kje je Luka Civha, tisti lepi, mladi fant, ki se plazi po dimnikih?» sem vprašala staro, sključeno ženo, ki je pometala z ogromno metlo v rokah zunaj na hodniku.

«Sedem je ura, ravno sedem je zdaj!» mi je živahno pokimala in pokazala s svojo tresočo, zgrbljeno roko skozi okno na uro, sivega mestnega zvonika.

«Kje vprašam vas, koliko je ura, ampak ne je Luka Civha?»

«Dež je zunaj, dež, dež...» mi je hitela zatrjevati ženska in je vnovič pogledala skozi okno, pri tem pa je skremžila svoj zglubančen obraz.

«Baba, ti si gluha ali pa se ti je zbledelo!» sem se razjezil in stekel po stopnicah navzdol.

«Hvala lepa za družino! Pa še pride, da se kaj pogovorimo!» je še klicala za menoj s svojim tenkim, kakor ubitim glasom.

V veži sem naletel na majhnega črnolasega dečka, ki sem ga bil videl v prejšnjih časih večkrat skupaj z Luko Civho.

«Povej mi, dečko, veš morda ti, kje je Luka Civha?»

«Črnolaseček me je veselo pogledal. «A, tistega krasnega dimnikarja mi ali? Tri tedne je že, odkar nič ne dela, ampak samo popiva po beznicah... še ponoči je malokdaj doma... sam ne vem, kaj namerava...»

«Pa veš, v katero sobnico zahaja po navadi?»

Dečko je plosknil z dlanmi. «Kaj bi ne vedel! Pojdite z menoj, da vam pokažem!»

Mesto, mračno in neprijazno, za grnjeno v pepelnatosi ovoj dežja, se je širilo pred nama kakor smrdljiva kloaka, iz katere dvigajoči se sopar se v napihjenih gomazkih vsesava v črno neba. Mesto brez zlate jutranje zarje, mesto brez solnca! Na sivih obrazih ljudi, ki sva jih srečevala z dečkom, je vzblikavalo skozi trdo skorjo zlobe, mrznje in gnuša svetlo hrepenenje po solncu, po morju, po zlati prostosti tam daleč za vodami, kjer se v aromatičnem vonju giblejo pod južnim solncem vitke palme in pod palmami s tovari obloženi veblodi... Kako lepo prilika ima ob takih mračnih časih človek, da brska nemoteno po njihvih in njihvih srečujočih duš, da čita njihove povesti, srečuje jih dušen, da jim zrcalijo na obrazih, brez vstopnice, in da ima pri vsem tem poslu za plačilo zavest, kako ničeva stvar je takole stvorjenje, kakor je človek. Deček kraj mene je stekel naglo, v svesti si težke odgovornosti, ki si jo je naložil na šibka ramena s tem, da se mi je ponudil za vodnika. Hitela sva iz ulice v ulico, iz mraka v mrak, mimo temnih hiš, temnih ljudi, temnih pogledov. Zdaj sva se potopila nekam globoko, globoko, zdaj se zopet povzpela nekam visoko, visoko. S črnega kolosa preko široke reke vzpetega mostu mi je spul pogled za hip na blatno vodovje globoko spodaj, na hropeče, iz teme vijočče se parnike, na temno panoramo ob reki razpotegnjenih hiš. Deček je pokazal z roko navzdol, kjer je čepel ob bregu, ločen od drugih hiš, kup umazanih zidin.

«Tam!»

«Luka Civha naj bo tam?» je nisem mogel dovolj načuditi dečku. «To je vendar prvovrsten brlog za razne razbojnike, komajve in preštetnik!»

Deček me je prijel za rokav. «Gospod, preden prestopite tisti prag, dobro pregledajte, ako imate svoj samokres v redu!»

Zesva sta'la globoko spodaj, ob nan-

na eni strani kalno vodovje od dežja narasle reke, na drugi strani črna vrata. «Tu notri —» me je skrivnostno pogledal deček in se obrnil: «Jaz sem. Vam, gospod, pa želimo vsilo. Zreb. Gom!»

Previdno sem odprl vrata in stopil v brlog. Ko sem vrata za seboj zaprl, sem stal v temi. Tipal sem z rokami okrog sebe in se pripiral do nečesa hladnega, opolzkega, kakor da bi bil prijel kačo za rep. Vzdrgetal sem po vsem životu, čelo se mi je vznjilo.

Pred menoj se je zazibala v ozki svetlobi, ki je pronicala iz medli lino v brlog, dolga mokra miza in z mize se je zvrnil naravnost pred moje noge človek. Hotel sem nadaljevati svojo pot, a noge so mi bile kakor prirastle k tlom — ne naprej, nazaj se nisem mogel premakniti. Zvrnjeni človek se je z železnimi rokami oklepal mojih gležnjev. Sklonil sem se, videl razoran, divji obraz in sem samo zašepetal: «Ne boj se, bratec, nisem detektiv. Luke Civho iščem, svojega znanca!» In Luke Civha je izginil izpred mojih oči.

Taval sem napraje in tipal z rokami semintja. Na trdih klopih so ležali, hropeli in smrčali ljudje. S te in one mize so se ozirale za menj pod razmršenimi lasmi zelenkaste, izbuljene oči.

Tam se je gnetlo s temo šepetanje in podkavanje. Kakor da bradim po grgrajoči vodi. Temo je presekali ostuden rdeč obraz in mojih rok so se dotaknile ohlapnoviseče ženske prsi. Nagnil se se točajki do obraza in šepnil: «Še meni kozarec grenkega!» Zenska je odšepala s steklenico med mizami, mimo hopečih in v spanju vzdihujočih — pred menoj pa so se nkrat posvetili bujni lasje dimnikarja Luke Civhe. Sam je sedel za mizo, pred seboj steklenico žganja. Tiho sem prisedel, tako

tiho, da me fant niti čul ni, in sem opazoval njegov razjeden, v temo uklejnjen obraz, njegove na mizi sloneče, okoščenele, v temo grabeče roke.

«Lu' a Civha, vzdrami se!» sem izpregovoril. «Misliš si, da boš ubežal — ubežati ne moreš. Tu pred teboj sem. Ura sodbe in kazni je napočila tudi za te, mladi preštetnik!»

«Kdo je? Kdo govori?» se je prestrašen dvignil s stola Luka Civha. Pa je ugledal mene, povsili glavo kakor grešnik pred spovednikom, in samo zamrmra: «A ti si...»

In zopet se je vsedel nazaj k mizi. «Luka Civha, kaj delaš v tem brlogu, zakaj se družiš z razbojniki in rokomavhi?» sem vprašal mirno.

Mirno pa mi je odgovoril tudi Luka Civha: «Ke sem izmed vseh razbojnikov in rokomavhov in vsem sam največji razbojnik in rokomavh in ker ne spadam nikamor drugam kakor v ta brlog, v to pribežališče zavrnjenih grešnikov! Semu kaj me je zanesla noga, ker je moralo tako priti; z namenom, da se utopim v pijači, v žganju, da me bo alkohol zastrunil in me bo lepega dne potegnila točajka mrtvega izpod mize in me vrže v reko, sem nastopil to žalostno pot. Ampak čudovito! Dneve in noči že nopivam, brez prestanka, brez oddiha, trudim se in napenjam, da bi ubil, da bi uničil samega sebe — vse zaman. Žilav je človek, in kakor se trudim — duh se ne mara ločiti od telesa. Zdi se mi, kakor da sem iz železa... Ti pa mi povej, kaj te je napotilo, da si me prišel obiskat, oziroma kje tiči vzrok, da si prestopil prag tega brloga?»

Govoril je ponolnoma trezno, ne da bi se mu bil jezik količkaj zapletal. Samo roka, s katero si je točil iz steklenice v kozarec žganje, mu je nemirno podrhtevala.

Mene je čakala ta trenotek teža naloga. Prišel sem, da bi grešnika sprobrnil, da bi ga pripeljal na pravo pot

— ali kako to storiti, kako to predvsem začeti? S prvo neprevidno besedo bi lahko razdril vse, namesto da bi položil ž njo temeljni kamen, na katerem bi se pričela graditi z izdatnostjo stavba spreobračanja. Tega sem se jasno zavedal. Pri tako zakrnjenem grešniku, kakor je bil Luka Civha, je bilo treba ravnati sila oprezno in previdno. Treba je bilo napraviti v njegovi duši nenaden preobrat, z enim samim držnim mahom osvoboditi si ugodne postojanke na tem razbičanem polju, treba je bilo poseči pri tako težavnem poslu po sredstvih, ki niso estetična, ki pa vendar v marsikakšnem slučaju pripeljejo do zmage. Strup se pokončuje s protistrupom. Duša Luke Civhe je bila zastrupljena do vrha. In če je bilo treba za zdravljenje te duše protistrupa — zakaj bi se protistrupa ne služevali? Vse je dopustno na averu, samo da pride človek do cilja, do svoje zmage.

«Luka Civha, ti me izprašuješ, zakaj da sem prestopil prag tega brloga. Jaz pa vprašam tebe, Luček: Ali ti ne veš, kaj se je zgodilo v teh treh tednih, odkar ti nopivaš in te ni doma, z gosposkično Kunigundo Šempajsi, tvojo nekdanjo nevesto?»

Kakor iz sanj vzdrmljen me je pogledal s preplašenimi očmi.

«Moja nevesta... Kunigunda...»

«Ne veš tvoja, ampak moja Kunigunda, moja nevesta, prijateljica! Tem povdaril trdo in vstal z obrazom polnim razkega smeha. «Prišel sem, da...»

Zadel sem bil na prave strune. Prej kakor sem pričakoval, je planil Luka Civha s stola, ves hropeč in razvnet. Egoizem, ki sem ga izvolil v njem, je hutnil na dan z svojo silo — z amenje, da se je preobrat v njegovi duši že pričel, da bo zmaga — moja.

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij Jutra». Odgovorni urednik: Fran Brozovič. Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani

Ažurira in entla
volno v vseh barvah
Toni Jager-Cerne
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Darila za birmance
Vre vseh vrst, zlatino, srebrnino itd. prodajam po tovarniški ceni vsled preureditve lokala, a to samo za kratko dobo. Izvršujem tudi točno in po zmerni ceni vsa dela spadajoča v moje stroko.
Lovreno Stojec, Maribor
Jurčičeva ulica 8. 2511

Veliko reklamno podjetje namerava ustanoviti v Mariboru podružnico **in išče** 2476-a
agilnega uradnika
za vodstvo. — Predpogoj poznanstvo v trgovskih in industrijskih krogih. — Reflektanti morajo položiti primerno kavčico — Ponudbe pod šifro „Reklama“ na „Publicitas“ d. d. Ljubljana, Selenburgova ulica 7 (II. nadstropje).

Prodajam posestvo
obstoječe iz nove hiše, gostilniške koncesije ter trgovine na zelo obetnem kraju na Dolenjskem, pet minut oddaljeno od kopališča. Posstvo obstoji nadalje iz 13 ha lepih njiv, gozdov in travnika. Prodaja se z vsem inventarjem ter tudi živina. Gospodarska poslastja obstoje iz hleva, svinjakov in kozolca, vse v dobrem stanju. Vse skupaj se prodaja za ceno Din 230.000.— Naslov pri upravi „Jutra“ 2486-a

Za vodstvo večjega rudokopa se išče ravnatelj
Reflektanti naj izvolijo poslati ponudbe, v katerih je navesti dosedanje službovanje Srbskemu akcionarskemu rudarskemu podjetju, Beograd, Velikega Miloša ulica 58 a.

Anica Zrimšek blagajničarka pri trdnici Grobelnik
dne 2. maja, po daljšem bolehanju, previdna s svetlojstvi v 20. letu svoje starosti, mirno preminila.
Pogreb nepozabno pokopnice se bo vršil v torek, 5. maja ob pol 2. pop. Ljubljana, 4. maja 1925.
Žalujoci starši.

Elektrarna
z velikim tovarniškim poslojem, vodno močjo in parnim strojem **se prodaja.**
Povprašati je pri **Občinskem uradu v Marenbergu**, kjer se dobijo tudi natančnejši podatki. 2454-a

Iščemo za čimprejšnji nastop elektromojstra
za rudarski obrat, izurjenega v vseh v to stroko spadajočih delih za nizko in visoko napetost ter popravitelj transformatorjev in elektrarnskih lokomotiv. Ponudbe z navedbo strokovne izobrazbe, dosedanjega službovanja in zahtevkov glede plače ter opremljene s službenimi spričevali na **Svinčeni rudnik Mežica.** 2482a

Ivan Vreček star. trgovec in posestnik
danes, v 61. letu svoje starosti, boguvdano, po dolgotrajni bolezni preminul.
Pogreb predobrega ranjkega še bo vršil v sredo, 6. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Kaunova ul. 7 na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, 4. maja 1925.
Ivana Vreček, soproga.
Ivan, Franci, sinova, Justina, hčerka.
Sinahi in vnuki.

Brez posebnega obvestila. 2524-a
Gospa Marija Košiša roj. Ulčar
je danes, v nedeljo, dne 3. maja 1925 ob 9. uri dop., spravljena s Svojim Bogom, mirno umrla.
Blago pokojnico pokopljemo v torek, 5. maja, ob 10. uri dop., začasno na litijskem pokopališču.
Bila je ljubezen in Dobrota, šla je od nas in nas pustila same, brezupne!
Litija, Ljubljana, Innsbruck, 3. maja 1925.
Franco Košiša, soproga.
Dr. Dimitrij Košiša, sin.
Ing. Rdo Košiša, sin.
Marija Novak roj. Košiša, hči.
Bosiljka Košiša roj. Lah, sinaha.
Sodnika Kari Novak, zet.
Vsevolod, vnuk.
Margot Košiša roj. Bacher, sinaha.
Vsi ostali sorodniki.
Prosimo tihega sozolja.

Novosti v svili in nakitu!
Crp de chine D 68. 85
Ia D 138
surova svila met. D 69
chantung met. D 95
Velika izbira v crp georgette in marocain.
Najnovejši vzorci v svili za promenade obleke!
Modni nakit za šivilje in modistke!
Cene najnižje. 204-a

A. Sinkovec nasl. R. Šoss Mestni trg 19

Prodajam se vila
blizu Ljubljane, z 2 stanovanjema po 3 sobe in kuhinje, električna razsvetljava, vodovod in vse pritlikline. Nadalje krasen sadni vrt, vrta za zelenjavo in dve njivi. Vila stoji sredi vrta ter se nahaja v neposredni bližini kolodvora. Kupcu stanovanje ljubljana na razpolgo. Naslov pri Apolo, Ljubljana, Stari trg št. 19/II. 2525-a

Preobli kovalnica Barborič-Završan LJUBLJANA
Mestni trg št. 7
preoblikuje slavnike in svilene klobuke po najnovejših modelih in najnižjih cenah. Iztotako moške klobuke. 151-a

Modistka Z. Gorianc & Co.
Ljubljana, Sv. Petra t. 27
poleg hotela Trainik
priporoča svoje velikozalostne vsakovrstne **najmoderneših damskih klobukov in slavnikov**
Sprejema slavnike v prekrejevanju — ter vsa popravila. Zaloza **Spaterie-oblik**
Postrežba točna
Cene najnižje
164-a

Sifon in platno
za perilo, najboljše kakovosti, pripravljeno trgovina perila
Hed. Sarc Ljubljana, Selenburgova ulica 5. 183-a

Oglašujte v „Jutra“
Mala hladilna naprava
na oglenčvo kislino, kompletna, za lajšanje vpostavitve sposobna,
ugodno napredaj.
Potrebna gonilna moč 2 1/2 PS. Naslov v upravi „Jutra.“ 2467-a

PLATNE ČEVLJE
za dame dobite pri trdnici **M. TREBAR — LJUBLJANA**
Sv. Petra cesta št. 6 — po sledečih cenah:
Beli platneni na 1 špango z losono peto Din 120
" " " 2 špangi z " " " " 120
" " " 3 špangi z " " " " 120
Sivi " " 1 špango z " " " " 120
" " " 1 špango z usnjeno peto " " 120
" " " 2 špangi z " " " " 120
Pošilja se tudi po poštenu povzetju.

Otvoren!
Kupalištni hotel Roban Kr. Primorje
Lepo, čisto urejene sobe. I. razredna okirba!
Perivoj-ostanek — Terasa. Penzion stanom 80 Din dnevno.
Do zadnjega miza primajo se gosti i bez naručel
2014-a
Prenoruča se **A. Beranek**, vlasnik

Trgovski lokal
išče samostojni samiki trgovec, za takoj ali najkasneje do meseca septembra v prometnem kraju na Stajerskem ali Kranjskem. Ponudbe na uravo „Jutra“ pod „Zmožen-396“.